

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Співробітництво України з міжнародними фінансовими
організаціями»**

*(на матеріалах Асоціації «Український національний комітет
Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine)», м. Київ)*

Студентки 2 курсу, 1мз групи,
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Міжнародна
економіка»

Золотарьової Карини
Валеріївни

_____ *підпис*

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор

Онищенко Володимир
Пилипович

_____ *підпис*

Гарант освітньої
програми
кандидат економічних наук,
професор

Кудирко Людмила
Петрівна

_____ *підпис*

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ МІСЦЕ ТА РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ	5
1. ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ СВІТОВОГО	
ГОСПОДАРСТВА	
1.1. Сутність та функції міжнародних фінансових організацій	5
1.2. Дослідження співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями	12
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ АНАЛІЗ СПІВПРАЦІ З МІЖНАРОДНИМИ	22
2. ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ІСС	
UKRAINE	
2.1. Аналіз системи менеджменту та діяльності ІСС Ukraine	24
2.2. Оцінка впливу ІСС Ukraine на співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями	29
Висновки до розділу 2	37
РОЗДІЛ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО АКТИВІЗАЦІЇ ІСС UKRAINE	39
3. ПО СПІВПРАЦІ З МІЖНАРОДНИМИ	
ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	
3.1. Основні напрями, зміст та механізми програми ІСС Ukraine у сфері співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями	39
3.2. Оцінка ефективності програми ІСС Ukraine	46
Висновки до розділу 3	53
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59

АНОТАЦІЯ

Золотарьова Карина
Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями". Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю "Економіка", спеціалізації "Міжнародна економіка", Київський національний торговельно-економічний університет, 2020.

Випускна кваліфікаційна робота містить дослідження сутності та функцій міжнародних фінансових організацій та аналіз співробітництва України з ними.

У роботі представлено результати аналізу системи менеджменту та діяльності ІСС Ukraine, а також оцінки впливу ІСС Ukraine на співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями. На основі здійсненого аналізу сформовано напрями, зміст та механізми Програми ІСС Ukraine у сфері співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями та надано оцінку запропонованих заходів.

Ключові слова: міжнародна співпраця, міжнародні фінансові організації, проекти співпраці, технічна допомога

ANNOTATION

Zolotarova Karyna

Cooperation of Ukraine with international financial organizations. Graduation qualification work for a master's degree in specialty "Economy", specialization "International Economy", Kyiv National University of Trade and Economics, 2020.

The graduation qualifying work contains a study of the nature and functions of international financial organizations and analysis of Ukraine's cooperation with them.

The paper presents the results of the analysis of the management system and activities of ISS Ukraine, as well as the assessment of the impact of ISS Ukraine on Ukraine's cooperation with international financial organizations. Based on the analysis, the directions, content and mechanisms of the ICS Ukraine Program in the field of cooperation of Ukraine with international financial organizations are formed and an assessment of the proposed measures is provided.

Key words: international cooperation, international financial organizations, cooperation projects, technical assistance

ВСТУП

Одним з джерел фінансування розвитку економіки України на нинішньому етапі є співпраця з міжнародними фінансовими організаціями, оскільки власних фінансових ресурсів країни не вистачає для задоволення потреб населення та інвестування у стратегічні для держави сфери. У той самий час, співробітництво з міжнародними партнерами має здійснюватися на вигідних умовах та забезпечувати для країни можливості для самостійного прийняття рішень у сфері економічної та соціальної політик. З огляду на це, актуальним є дослідження теоретичних засад та практичних аспектів співпраці України з міжнародними фінансовими інституціями.

Питання співпраці з міжнародними фінансовими інституціями вивчали такі вчені як М. В. Кульбіда, О. М. Лютік, Д. С. Лисак, О. Р. Вайцеховська, Т. В. Заплітна, Д. І. Кудінова, І. П. Устинова, Ю. О. Демченко, Є. В. Бичихін, С. М. Іванов, К. В. Клименко, М. В. Савостьяненко та інші. Проте питання залучення у цей процес неурядових організацій недостатньо досліджене у літературі, що і зумовило вибір теми випускної кваліфікаційної роботи.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування комплексу заходів щодо підвищення ефективності співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями.

Основними завданнями, виконання яких сприяло досягненню поставленої мети, є:

- дослідити сутність та функції міжнародних фінансових організацій;
- провести аналіз співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями;
- дослідити систему менеджменту та діяльності ICC Ukraine;

- оцінити вплив ICC Ukraine на співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями;
- визначити основні напрями, зміст та механізми Програми ICC Ukraine у сфері співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями;
- оцінити запропоновані заходи.

Об'єктом дослідження є процес співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями.

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні засади впливу ICC Ukraine на процес співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями.

Методи дослідження, які були використані у ході написання даної роботи: історичний (при дослідженні процесу співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, системний (у процесі дослідження системи менеджменту ICC Ukraine) та логічний (при дослідженні впливу діяльності ICC Ukraine на співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями) підходи, синтез та групування (при здійсненні SWOT-аналізу).

Інформація про апробацію результатів дослідження представлено у науковій статті: Золотарьова К. Міжнародні фінансові організації: сутність, структура та особливості діяльності. Світова економіка /World Economy: зб. наук. ст. студ. ден. та заоч. форм навчання. Київ: Київ. нац. торг. - екон. ун-т, 2020. С. 36-42.

Структура та обсяг випускної кваліфікаційної роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, загальним обсягом 58 сторінок, списку використаних джерел з 47 найменувань. У роботі міститься 10 рисунків та 4 таблиці.

РОЗДІЛ 1.

МІСЦЕ ТА РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

1.1. Сутність та функції міжнародних фінансових організацій

На нинішньому етапі розвитку світового господарства міжнародні фінансові організації одну з ключових ролей у забезпеченні стабільності глобальної економічної системи відграють міжнародні фінансові організації. Їх основними функціями є створення умов для повноцінної інтеграції усіх країн світової спільноти до системи міжнародних зв'язків задля досягнення збалансованого розвитку економік. Також міжнародні фінансові організації є ключовим елементом інституціональної основи міжнародної фінансової системи, що акумулює та перерозподіляє значні обсяги фінансових ресурсів [1, с.32]

Наразі у науковій літературі міжнародні фінансові організації визначено як організації, засновниками яких є кілька країн-членів, та які реалізують заходи щодо перерозподілу наявних у них фінансових ресурсів на умовах, визначених їх статутними документами [2, с.66]. На наш погляд, зазначене визначення не можна вважати вичерпним, оскільки до компетенції міжнародних організацій належать також інші функції (платформа для діалогу, розробник рекомендацій щодо формування регуляторного поля), не охоплені запропонованим визначенням.

Вайцеховська О.Р. визначає міжнародну фінансову організацію як організацію, яка наділена її учасниками компетенцією здійснювати діяльність у валютно-фінансовій сфері та яка в тій чи іншій мірі задіяна у функціонуванні міжнародної фінансової системи [3, с. 98]. Такий підхід, на наш погляд, є більш прийнятним, оскільки він чітко окреслює сферу діяльності міжнародних

фінансових організацій, не конкретизуючи окремі її напрямки, а також наголошує на їх ролі у розвитку світової фінансової системи.

Загалом, на наш погляд міжнародну фінансову організацію можна охарактеризувати як постійно діюче міжнародне об'єднання будь-якої організаційної форми, що функціонує на основі установчих документів та має на меті координацію зусиль та обмін досвідом між учасниками для реалізації визначених цілей та завдань з регулювання та розвитку міжнародної фінансової системи.

Міжнародні фінансові організації створюються шляхом залучення капіталу від держав-членів для його подальшого використання з метою вирішення ключових цілей та завдань. До числа основних напрямів діяльності міжнародних фінансових організацій належать:

- стабілізація та регулювання світової економіки та скорочення дефіциту платіжних балансів держав-учасниць шляхом здійснення операцій на міжнародних валютних і фондових ринках;
- Сприяння розвитку малого та середнього бізнесу шляхом кредитування державних програм галузевого та регіонального розвитку;
- інвестування у реалізацію міжнародних проектів у галузі інфраструктури, інформаційних технологій, транспорту і зв'язку;
- надання технічної допомоги, фінансування фундаментальних наукових досліджень.

Наразі до важливих завдань міжнародних фінансових організацій належить також запобігання негативним проявам глобалізаційних процесів. З огляду на високий рівень взаємозалежності між країнами у нинішніх умовах, міжнародні фінансові організації відіграють ключову роль у недопущенні розповсюдження кризових явищ, які виникають внаслідок погіршення стану однієї або декількох економік. Таким чином, міжнародні фінансові інституції займають проактивну позицію в антикризовому управлінні та зміцненні

фінансової стабільності, а також сприяють економічному відновленню окремих країн, а також світової економіки [1, с. 32].

Міжнародні фінансові організації можна класифікувати щонайменше за трьома базовими критеріями: умови членства держав, географічне охоплення, характер повноважень. Так, організації, членами яких є держави, розміщені у різних регіонах, є глобальними (Світовий банк, Міжнародний валютний фонд); такі, що приймають членів, розміщених у одному регіоні – регіональними (Європейський банк реконструкції та розвитку) або субрегіональними (Чорноморський банк торгівлі та розвитку) (за умови поділу регіону на менші територіальні групи).

За умовами членства міжнародні фінансові організації поділяються на відкриті, для приєднання до яких необхідно лише подати заявку і пройти процедуру вступу, та закриті, рішення щодо членства у яких має бути попередньо схвалене усіма діючими учасниками.

За характером повноважень міжнародні фінансові організації поділяються на регулюючі (метою яких є реалізація фактичних дій для регулювання міжнародних фінансових ринків), контролюючі (створені для підтримки балансу світової фінансової системи за рахунок контролю за дотриманням встановлених норм та правил) та консультативні, роль яких полягає у аналізі ринків та наданні відповідної інформації їх суб'єктам (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Класифікація міжнародних фінансових організацій

Джерело: складено автором за [4, с. 132]

Для реалізації своїх цілей міжнародні фінансові організації використовують сучасні інструменти здійснення досліджень, аналізу фінансових ринків, моніторингу ризиків. Виступаючи потужними науковими центрами, міжнародні фінансові організації також залучають до роботи провідні консалтингові, аудиторські та страхові компанії, науково-дослідні центри та інвестиційні банки, що дозволяє забезпечити високий рівень експертності їх висновків та рекомендацій.

Ключовими міжнародними фінансовими організаціями світу сьогодні є: Міжнародний Валютний Фонд, Група організацій Світового Банку, Європейський банк реконструкції та розвитку. Міжнародний валютний фонд, являє собою спеціальне агентство Організації Об'єднаних Націй, засноване з метою регулювання валютно-кредитних відносин країн-членів, а також надання їм допомоги за умови виникнення дефіциту платіжного балансу через надання коротко- і середньострокових позик.

Формування ресурсів Міжнародного валютного фонду здійснюється шляхом внесення державами-членами коштів до статутного капіталу відповідно до її квоти, розмір якої для кожної країни-члена визначається на підставі її значущості у світовій економіці. Окрім цього, Міжнародний валютний фонд використовує також позикові ресурси. Основними функціями Міжнародного валютного фонду є сприяння міжнародній співпраці у сфері монетарної політики, стимулювання міжнародної торгівлі, міжнародне кредитування, сприяння країнам-членам у стабілізації грошових обмінних курсів.

Світовий банк — кредитно-фінансова міжнародна організація, заснована з метою сприяння розвитку країн-членів. Організація надає фінансову й

консалтингову допомогу країнам задля рівня життя їх населення і зростання рівня розвитку найменш розвинутих країн. Надання допомоги здійснюється відповідно до сформованої банком стратегії, що розробляється спільно з державними органами, неурядовими організаціями й приватним сектором конкретної країни.

Розрізняють Світовий банк та Групу Світового банку, оскільки жо структури першого належать лише Міжнародний банк реконструкції та розвитку та Міжнародна асоціація розвитку, а Група Світового банку складається додатково з Міжнародної фінансової корпорації, Багатосторонньої агенції з гарантій інвестицій та Міжнародного центру з урегулювання інвестиційних спорів.

Європейський банк реконструкції та розвитку— міжнародний фінансово-кредитний інститут, що заснований з метою надання допомоги країнам від Центральної Європи до Центральної Азії у проведенні ринкових реформ, активного інтегрування економік цих країн у міжнародні господарські зв'язки.

Міжнародні фінансові організації відіграють важливу роль у підтримці економічних реформ у світі, надаючи можливість залучення пільгових фінансових ресурсів тим країнам, які цього потребують. Окрім стабілізаційних програм кошти міжнародних фінансових організацій використовуються також для реалізації інфраструктурних проектів, надання технічної допомоги та поширення передового досвіду країн-лідерів, розвитку малого та середнього бізнесу та інвестування у перспективні інновації. При цьому загальна спрямованість допомоги міжнародних фінансових організацій реципієнтам відповідає статутним цілям цих організацій і передбачає підтримку проведенню економічних реформ, лібералізації та структурної перебудови економіки, розбудові громадянського суспільства тощо.

Ще одна перевага залучення в економіку коштів міжнародних фінансових організацій полягає у тому, що інвестиційні проекти, започатковані за допомогою цих інструментів, дозволяють залучити також прями іноземні інвестиції від зарубіжних країн, які за інших умов є менш доступними. Окрім цього, перевагою отримання фінансування від міжнародних фінансових організацій є те, що вони надаються зазвичай, а пільгових умовах, тобто є середньо та довгостроковими, передбачають пільговий період та невисокі процентні ставки [5, с.96].

У системі міжнародних відносин ресурси міжнародних фінансових організацій виступають важливим інструментом сприяння прогресивному розвитку економік країн, а також реалізації завдань соціального розвитку, інституційних перетворень та міжнародної інтеграції. Використання ресурсної та інформаційної підтримки міжнародних фінансових організацій дає країнам, що з ними співпрацюють, можливість підтримувати рівноважний стан та прийнятні, безпечні умови функціонування фінансового сектору у цілому, а також суб'єктів підприємництва та домогосподарств [6, с. 72].

Одним з питань, що пов'язане з діяльністю міжнародних фінансових організацій на нинішньому етапі є забезпечення національної безпеки в умовах отримання фінансової допомоги [6, с. 76-77]. Це пов'язано з тим, що з метою попередження фінансових криз, дисбалансів зовнішніх платежів та інших негативних аспектів фінансового характеру міжнародні фінансові організації формують взаємоузгоджені правила поведінки в фінансовій сфері, що стають обов'язковими для отримувачів фінансової допомоги. Зазначене призводить до обмеження можливостей держав самостійно приймати рішення щодо окремих проблем суспільно-політичного та економічного характеру. Проте, попри негативний контекст таких обмежень суверенітету, необхідно брати до уваги, що метою його впровадження є вирішення існуючої проблеми, що гальмує економічне зростання країни, у той час як більш м'які дії могли б лише тимчасово замаскувати її симптоми.

Окрім цього, рішення щодо виконання умов міжнародної фінансової організації завжди є добровільним, таким чином, країна отримує право вибору інструментів вирішення її нагальних проблем. Окрім цього, мета, заради якої держава погоджується на обмеження свого суверенітету в певних фінансових питаннях, відповідає інтересам держави та полягає в сприянні розвитку національної фінансової системи [3, с. 100]

На нинішньому етапі система фінансових норм, яка створюється міжнародними фінансовими організаціями, зазвичай має на меті попередження фінансових криз та/або сприяння державам-членам в їх подоланні. Перша функція міжнародних фінансових організацій обумовлює наявність чітких обмежувальних правових зобов'язань, дотримання яких беруть на себе держави. Для виконання другої функції – допомога у подоланні фінансової кризи державам-членам, міжнародні фінансові організації містять спеціальні механізми з надання допомоги та здійснення співробітництва, який застосовується в інтересах держав-членів, що мають проблеми з платіжним балансом. [3, с. 102].

Таким чином, міжнародні фінансові організації відіграють у розвитку сучасної економіки важливу роль, виступаючи суб'єктом перерозподілу фінансових ресурсів між країнами світу з метою підтримання стабільності глобальної фінансової системи та посилення спроможності держав до прогресивного розвитку.

Міжнародні фінансові організації забезпечують ефективне регулювання глобальної економічної системи. Маючи змогу інвестувати значні кошти у розвиток економічної науки, на теренах міжнародних фінансових організацій розвиваються сучасні методи аналізу ефективності фінансових систем.

Можна стверджувати, що міжнародні фінансові організації сьогодні є оплотом експертності для фінансової системи, оскільки їх інструментарій та методики активно імплементуються у діяльність регуляторів та застосовуються на практиці для нагляду за фінансовим ринком.

Крім того міжнародні фінансові організації стимулюють розвиток окремих економік шляхом відділення для них найбільш перспективних напрямків розвитку, а також підвищення рівня життя населення через реалізацію соціальних проектів.

Найбільш поширеним документом проти діяльності міжнародних фінансових організацій є їх втручання в внутрішню політику держави члена. У той самий час з огляду на те, що міжнародні фінансові організації виділяють для вирішення проблем окремих країн значні фінансові ресурси, вони повинні бути переконані в тому, що надані кошти дозволять підвищити ефективність функціонування цієї економіки, а не будуть використані марно.

Рівень втручання міжнародних фінансових організацій в діяльність конкретного держави залежить від обґрунтованості тих рішень, які приймаються владою цієї держави і можливістю для цієї країни самостійно вибрати стратегію розвитку, яка дозволить вирішити існуючі проблеми. Таким чином, незважаючи на значні ризики втрати економічної незалежності за умови отримання фінансової підтримки міжнародних фінансових організацій, при розумному використанні їх кошти є каталізатором для розвитку економічної системи.

Міжнародні фінансові організації проводять економічні дослідження та надають експертні висновки щодо причин виникнення кризових явищ, можливих шляхів їх вирішення та недопущення аналогічних дисбалансів у майбутньому; розробляють регуляторну базу, дотримання якої дозволить підвищити ефективність національних фінансових систем; надають практичну фінансову допомогу тим державам, які цього потребують. Попри те, що діяльність міжнародних фінансових організацій значною мірою обмежує самостійність країн у прийнятті стратегічних рішень, їх існування та вплив на світову економіку загалом має позитивний характер та сприяє гальмуванню кризових явищ.

1.2. Дослідження співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями

Економіка України зазнала істотного розбалансування внаслідок масштабної кризи й дотепер залишається вразливою до низки зовнішніх та внутрішніх ризиків. Передусім ідеться про стагнацію національного розвитку, нестабільний рівень золотовалютних резервів, погіршення балансу поточного рахунку, обмеження доступу до кредитних джерел, конфлікти за територіальною ознакою і т. ін., що відображається в коливаннях відповідних рейтингів у світовому вимірі. У зв'язку з цим співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями є стабілізаційним чинником розв'язання багатьох проблем, зумовлених викликами нової економічної реальності [7, с. 42].

На нинішньому етапі Україна співпрацює з такими міжнародними фінансовими організаціями як Міжнародним валютним фондом, Група Світового банку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Чорноморський банк торгівлі та розвитку, Банк міжнародних розрахунків.

Міжнародний Валютний Фонд (МВФ) є міжнародною фінансовою організацією, яка була заснована в 1944 році. МВФ, метою якого є регулювання валютно-кредитних відносин країн-членів та надання їм допомоги при дефіциті платіжного балансу шляхом надання коротко- і середньострокових кредитів, має статус спеціалізованої установи ООН. Україна приєдналася до МВФ невдовзі після набуття незалежності. Відносини з цією міжнародною фінансовою організацією регулюються Законом України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» від 3 червня 1992 р [9].

Активна співпраця з МВФ, зокрема використання його фінансових і технічних ресурсів задля макроекономічної стабілізації та реалізації економічних реформ, розпочалася у 1994 р. За весь період співпраці з МВФ взаємодія відбувалася здебільшого в рамках реалізації спільних програм – STF (системна трансформаційна позика), «Stand-By» (стабілізаційна позика), Механізм розширеного фінансування (позика на підтримку розвитку), попереджувальний «Stand-By», програму розширеного кредитування (EFF). Загалом, в рамках співробітництва з МВФ Україна отримала 22410,76 млн. СПЗ (еквівалент 32900 млн. дол. США) [10]. Обсяг кредитних ресурсів у розрізі періодів дії різних програм, отриманих Україною від МВФ, представлено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Обсяги кредитних ресурсів, отриманих Україною від Міжнародного фінансового фонду

Період	1995 – 1996	1996 – 1997	1997 – 1998	1998 – 2002	2004 – 2005	2008 – 2010	2010 – 2012	2014 – 2016	2015 – 2018	2018 – 2020
Затверджена сума кредиту, млн. СПЗ	997,3	598,2	398,92	1919,95	411,6	11000	10000	10976	12348	28000
Отримана сума кредиту, млн. СПЗ	538,65	598,2	181,33	1193	0	4000	2250	3014,7	3546	1000

Джерело: складено автором за даними [2, 10]

Група Світового банку є ще однією глобальною міжнародною організацією, з якою активно співпрацює Україна. Організація була утворена 27 грудня 1945 року у формі акціонерного товариства з метою надання фінансової і технічної допомоги країнам, що розвиваються. Світовий банк є другим, після МВФ, кредитором України. Метою залучення кредитних ресурсів цієї організації є підтримка державного бюджету, здійснення

інституційних та структурних реформ, підготовка та реалізації довгострокових інвестиційних проектів, які відповідають пріоритетним напрямам економічного розвитку України. Станом на 01 квітня 2020 р. на стадії реалізації знаходиться 8 інвестиційних проектів на суму 2 323,07 млн. дол. США (близько 2063.66 млн. євро), вибірка коштів позик за якими складає 1 040,84 млн. дол. США (44,80 % загальної суми позик) [11].

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) – міжнародна фінансова організація, діяльність якої має регіональний характер, а метою перехід країн Східної Європи до ринкової економіки. ЄБРР працює лише на комерційних засадах та надає цільові кредити на реалізацію стратегічно важливих для розвитку економіки проектів. Ключові проекти у державному та муніципальному секторах в Україні, які заплановані для фінансування ЄБРР у теперішній час:

- проект з побудови Панєвропейського коридору на користь «Укравтодор» (з відповідним паралельним фінансуванням за рахунок Європейського Інвестиційного Банку);
- розширення Програми сприяння торгівлі (Trade Facilitation Programme), яка дає можливість українським банківським установам підтверджувати через ЄБРР відповідні торгівельні документарні інструменти;
- проект модернізації газокompресорних станцій на трубопроводі Уренгой-Помари-Ужгород (з паралельним фінансуванням за рахунок Європейського Інвестиційного Банку);
- низка проектів у галузі комунального господарства та енергозбереження за програмою Східно-європейського партнерства з енергоефективності на навколишнього середовища («Eastern Europe Energy Efficiency and Environment Partnership – E5P») [12].

ЄБРР є одним з найбільших інституційних інвесторів в Україні. Станом на початок квітня 2020 р. сукупний обсяг виділеного Україні Банком фінансування становить 14,7 млрд євро в рамках 454 проектів. На стадії

реалізації знаходиться 7 спільних з ЄБРР проектів загальним обсягом позик 1 552,0 млн євро. Обсяг використання коштів позик ЄБРР за цими проектами станом на 31.03.2020 – 887,55 млн євро (51,2 % загальної суми позик), у т. ч. у 2019 р. – 200,5 млн. євро [13].

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) є ще одним важливим партнером для України. Цю міжнародну фінансову організацію було створено у 1957 році у формі акціонерного товариства (наразі його акціонерами є 64 держави Європейська комісія та Європейський центральний банк).

Україна почала співпрацю з цієї інституцією з 2004 року шляхом реалізації інфраструктурних, енергетичних, природоохоронних та інших інвестиційних проектів. Станом на 1 березня 2020 р. загальний обсяг наданих ЄІБ фінансових ресурсів в Україні, як в державному, так і приватному секторі, складає більше 6,4 млрд. євро. На сьогодні проектний портфель ЄІБ у державному секторі складає 20 проектів загальним обсягом 4089 млн. євро. В рамках реалізації цих проектів станом на 1 квітня 2020 р. використано 651,46 млн. євро, в т.ч. у 2018 році – 57,3 млн. євро, у 2019 році – 145,47 млн. євро [14]. Обсяг фінансових ресурсів для реалізації проектів спільно з міжнародними організаціями представлено на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Кількість та вартість проектів міжнародних фінансових організацій в Україні на кінець I кварталу 2020 р.

Джерело: складено автором за [11, 13, 14]

Ще однією міжнародною фінансовою організацією, що має вплив на економіку України, є Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР), що був заснований в 1998 році на підставі відповідної Угоди. Співзасновниками ЧБТР є 11 країн, найбільшими акціонерами серед яких є Росія, Туреччина і Греція (частка у статутному капіталі складає по 16,5%). Частка Україна складає 13,5%. Пріоритетними векторами реалізації проектів ЧБТР є транспорт, енергетична сфера, АПК. Банк надає країнам-учасникам технічну й консультативну допомогу, сприяє інвестуванню в економічні та соціальні проекти. Наразі активний портфель ЧБТР в Україні складає 43 операцій кредитування, затверджених Радою директорів, у розмірі 593 млн євро [15].

Партнером України є також Кредитна установа для відбудови (KfW) – державний банк Уряду ФРН, що є лідером серед банків Німеччини у сприянні економічному розвитку Німеччини, Європи та світу.

До напрямків надання допомоги цією організацією належать: підтримка малого та середнього бізнесу; будівництво та енергозбереження, охорона навколишнього середовища; фінансування соціальної інфраструктури (водопостачання, енергопостачання, освіта, охорона здоров'я тощо); експортне та проектне фінансування; завдання суспільного значення; рефінансування.

У рамках співпраці України з Кредитною установою для відбудови на сьогодні успішно завершено реалізацію трьох проектів вартістю 217,0 млн євро, вибірка коштів за якими склала 100 %. Також триває реалізація 3 інвестиційних проектів обсягом 207,5 млн євро, з яких станом на 01 листопада 2020 р. використано 45,86 млн євро (22,1 %) [16].

Загалом, на сьогодні переважна частина проектів міжнародних фінансових організацій в Україні спрямовується у сферу енергетики (таких проектів 11), значною є також частка транспорту (9) та житлово-комунального господарства (6) (рис. 1.3). Можна говорити про те, що галузева структура проектів допомоги міжнародних фінансових організацій наразі відповідає інтересам України, оскільки саме енергетика є тим напрямком, ефективність якого необхідно підвищувати, виходячи із значущості цієї галузі для розвитку бізнесу. Значна кількість проектів в цій сфері власне і є показником відповідності діяльності міжнародних фінансових організацій пріоритетам країни. Значна кількість проектів у сфері транспорту, що також є інфраструктурною галуззю, підтверджує цей висновок.

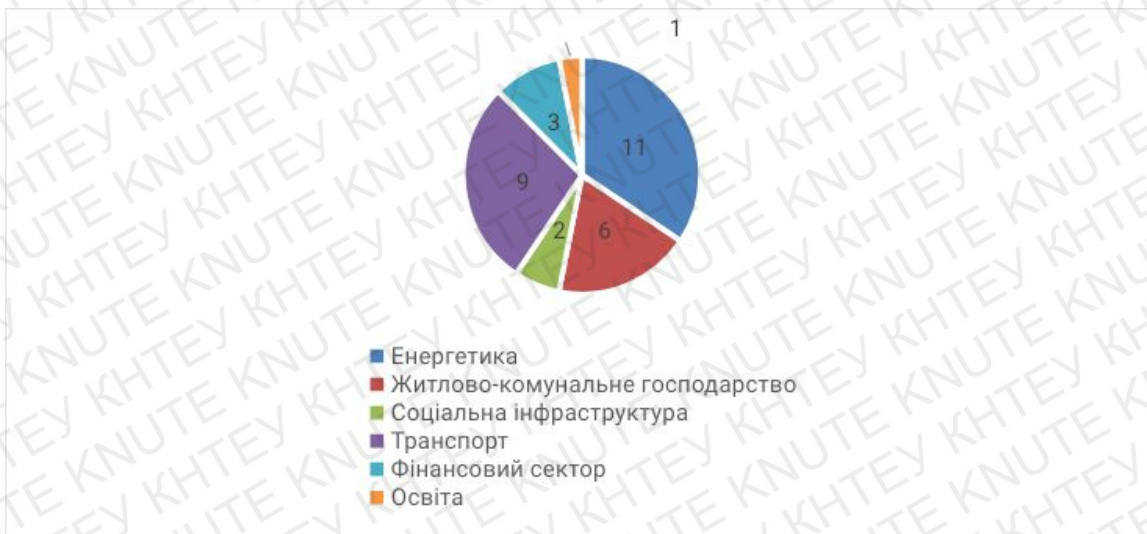

Рис. 1.3. Кількість міжнародних фінансових організацій в Україні на кінець I кварталу 2020 р. за напрямом спрямування коштів

Джерело: складено автором за [17]

Таким чином, на нинішньому етапі Україна активно співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями, у першу чергу щодо залучення коштів задля реалізації стратегічно важливих проектів. Кредитні операції міжнародних фінансових операцій сприяють:

- поліпшенню кредитної якості проектів, котрі отримують прибуток виключно в національній валюті, шляхом усунення валютних ризиків;
- створенню умов вітчизняним інвесторам для диверсифікації їхніх кредитних портфелів;
- спрямуванню короткострокової ліквідності в реальний сектор економіки;
- подовженню термінів погашення кредитів, номінованих у національній валюті;
- впровадженню інноваційних механізмів для розвитку ринку [18].

Окрім надання кредитних ресурсів, співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями відбувається у рамках програм технічної допомоги. Основні напрямками отримання експертної підтримки від міжнародних фінансових організацій сьогодні є:

- підвищення інституційної спроможності органів, що виступають бенефіціарами проектів міжнародних фінансових організацій;
- підвищення прозорості бюджету, зниження фіскальних ризиків;
- підтримка малого та середнього підприємництва;
- гендерно орієнтоване бюджетування;
- реформа державних банків;
- підтримка реформування економіки України.

Пріоритетними напрямками співпраці є податкова реформа, зокрема приєднання України до автоматичного обміну податковою інформацією, підвищення прозорості і відкритості даних; автоматизація та вдосконалення бізнес-процесів управління державними фінансами, управління державним боргом, зокрема ефективності діяльності Агентства з управління державним боргом, розвиток фінансової мережі місцевих органів влади, удосконалення механізму запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом через азартні ігри [19].

Загалом, можна зробити висновок, що на нинішньому етапі у співпраці з міжнародними фінансовими організаціями у країні реалізується низка так

званих проектів-мультиплікаторів розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору, підвищення енергоефективності, переоснащення магістральних газопроводів та розвиток міської інфраструктури [20,с.43], які створюють передумови для подальшого формування передумов для розвитку бізнесу.

На наш погляд, Україна має значні перспективи в розвитку відносин з міжнародними фінансовими організаціями, причому не в контексті отримання кредитних коштів, а саме в сфері реалізації міжнародних проектів. Ефективність інституційної спроможності органів влади їх імплементувати, проте за умови залучення зовнішньої підтримки (як з боку самих міжнародних фінансових організацій, так і від недержавних установ, які працюють в сфері розвитку міжнародних відносин) можна очікувати, що дана проблема буде вирішена. Передумовами активізації співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями є визначення самою країною пріоритетів такої співпраці і тих сфер, куди можуть спрямовуватися кошти.

На нинішньому етапі Україна у значній мірі залежить від ресурсів міжнародних фінансових організацій, що пов'язано з одночасною необхідністю фінансувати структурні реформи та виплачувати борги за попередньо отримані кредити. Це обумовлює необхідність реалізувати непопулярні заходи, які протирічать інтересам окремих груп суспільства у короткостроковій перспективі. Водночас без отримання фінансування із зовнішніх джерел забезпечувати макроекономічну стабільність, що є необхідною умовою для розвитку локального бізнесу і тим паче залучення інвестиційних ресурсів буде неможливо. З огляду на це, вважаємо, що співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями на нинішньому етапі носить стратегічний характер, хоча його кінцевою його метою має стати поступовий перехід від отримання кредитів до масштабної реалізації спільних проектів.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Міжнародні фінансові організації - це постійно діючі міжнародні об'єднання будь-якої організаційної форми, що функціонують на основі установчих документів та мають на меті координацію зусиль та обмін досвідом між учасниками для реалізації визначених цілей та завдань з регулювання та розвитку міжнародної фінансової системи. З огляду на високий рівень взаємозалежності між країнами у нинішніх умовах, міжнародні фінансові організації відіграють ключову роль у недопущенні розповсюдження кризових явищ, які виникають внаслідок погіршення стану однієї або декількох економік. Міжнародні фінансові організації відіграють у розвитку сучасної економіки важливу роль, виступаючи суб'єктом перерозподілу фінансових ресурсів між країнами світу з метою підтримання стабільності глобальної фінансової системи та посилення спроможності держав до прогресивного розвитку.

На нинішньому етапі Україна співпрацює з такими міжнародними фінансовими організаціями як Міжнародним валютним фондом, Група Світового банку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Чорноморський банк торгівлі та розвитку.

Міжнародний Валютний Фонд (МВФ) є міжнародною фінансовою організацією, яка була заснована в 1944 році. Загалом, в рамках співробітництва з МВФ Україна отримала 22410,76 млн. СПЗ (еквівалент 32900 млн. дол. США). Група Світового банку є ще однією глобальною міжнародною організацією, з якою активно співпрацює Україна. Станом на 01 квітня 2020 р. на стадії реалізації знаходиться 8 інвестиційних проектів на суму 2 323,07 млн. дол. США (близько 2063.66 млн. євро). Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) – міжнародна фінансова організація, діяльність якої має регіональний характер, а метою перехід країн Східної Європи до ринкової економіки. Сукупний обсяг виділеного Україні ЄБРР фінансування становить

14,7 млрд євро в рамках 454 проєктів. На стадії реалізації знаходиться 7 спільних з ЄБРР проєктів загальним обсягом позик 1 552,0 млн євро. Європейський інвестиційний банк є ще одним важливим партнером для України. У рамках реалізації цих проєктів станом на 1 квітня 2020 р. використано 651,46 млн. євро.

Пріоритетними напрямками співпраці є податкова реформа, зокрема приєднання України до автоматичного обміну податковою інформацією, підвищення прозорості і відкритості даних; автоматизація та вдосконалення бізнес-процесів управління державними фінансами, управління державним боргом, зокрема ефективності діяльності Агентства з управління державним боргом, розвиток фінансової мережі місцевих органів влади, удосконалення механізму запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом через азартні ігри.

Економіка України зазнала істотного розбалансування внаслідок масштабної кризи й дотепер залишається вразливою до низки зовнішніх та внутрішніх ризиків, у зв'язку з чим співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями є стабілізаційним чинником розв'язання багатьох проблем, зумовлених поточними зовнішніми викликами.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СПІВПРАЦІ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ICC UKRAINE

2.1 Аналіз системи менеджменту та діяльності ICC Ukraine

Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine) - уповноважений Світовою організацією бізнесу орган, що виконує функцію представлення на території України сучасних тенденцій бізнесу та сприяння розвитку співробітництва на міжнародному рівні. Перевагою ICC Ukraine є те, що дана організація працює під егідою Міжнародною Торговою Палатою, яка є впливовою глобальною організацією, що активно залучена у процес розробки сучасних правил та стандартів, які визначають ведення міжнародного бізнесу. Міжнародна Торгова Палата також активно співпрацює з міжнародними організаціями, зокрема: ООН, СОТ, Світовим банком, МВФ, ОЕСР.

ICC Ukraine був створений у 1998 році, і був першим національним комітетом на території країн СНД. Це неприбуткова, некомерційна організація, зареєстрована як Асоціація підприємств «Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати». Сьогодні організація об'єднує національні підприємства України та компанії нерезиденти, які представляють великий та середній бізнес [21]. Можна стверджувати, що ICC Ukraine - це провідна Асоціація у сегменті міжнародного співробітництва та партнер для всіх учасників глобального бізнесу, влади та світової спільноти.

До стратегічних цілей ICC Ukraine належать: формування позитивного міжнародного іміджу України та створення сприятливого бізнес – середовища для сталого розвитку та процвітання. Водночас перевагою ICC Ukraine у досягненні цих цілей є партнерські взаємини із Національними комітетами Світової організації бізнесу у 94 країнах світу, що забезпечує підґрунтя для

розвитку міжнародної торгівлі, виходу на нові ринки, пошуку партнерів та залучення інвестицій.

На нинішньому етапі ICC Ukraine надає комплексну фахову допомогу суб'єктам міжнародного бізнесу шляхом проведення експертних консультації у форматі «влада-бізнес», участь у роботі міжурядових комісій та інших урядових проєктах, представництво і головування у Громадських Радах при провідних міністерствах та відомствах України з метою сприяння створенню умов ведення бізнесу через діалог між представниками ділових кіл та влади.

До основних напрямків діяльності ICC Ukraine належать: формування глобальних стандартів ведення бізнесу (таких як Incoterms, правила торгового фінансування, перелік форс-мажорних обставин, міжнародні контракти (їх укладання та типові форми), міжнародний арбітраж; вирішення комерційних спорів Міжнародним Арбітражним Судом у Парижі; послуги із запобігання і протидії комерційним злочинам, проведення досліджень у сфері міжнародного бізнесу, організація та проведення навчальних заходів та конференцій за тематикою, пов'язаною з діяльністю ICC Ukraine, відстоювання інтересів міжнародного бізнесу в якості консультативного органу при ООН, ЄБРР, Світовому Банку, COT та офіційного партнера саміту G20 (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Напрямки діяльності Міжнародної Торгової Палати

Джерело: складено автором за [21]

Як видно з представленого рисунку, спектр діяльності Міжнародної Торгової Палати є достатньо широким. При цьому необхідно відзначити, що перелік напрямків діяльності постійно розширюється, адаптуючись до вимог бізнесу та тенденцій розвитку світового господарства. ICC Ukraine також постійно розширює перелік напрямків діяльності, реагуючи як на поведінку «материнської» організації, так і на тренди в Україні.

У ICC Ukraine сформована якісна система менеджменту, що забезпечує високу функціональність цієї організації. Зокрема, на чолі установи стоять Загальні збори, яким підпорядковується Президент, Генеральний секретар, Перший віце-президент та Правління.

До основних структурних підрозділів ICC Ukraine належать: регіональні представництва в Україні, міжнародні центри ділового співробітництва, постійний представник у міжнародному арбітражному суді, громадські ради та радники міністрів, Віце-президенти за напрямками діяльності, позаштатні радники-консультанти у комітетах Верховної Ради України, Представники у двосторонніх міжурядових комісіях з питань торговельно-економічного співробітництва, постійно діючі комісії ICC Ukraine (рис. 1.2).

Наразі основними векторами діяльності ICC Ukraine є інновації та інвестиції у сфері екології, розвиток маркетингу, страхова діяльність, сталий розвиток, енергоефективність та збереження довкілля, питання безпеки, корпоративне управління, регіональні інвестиції міжнародне співробітництво, освіта та наука, розвиток регіонального бізнесу, оподаткування, облік та аудит, питання інтелектуальної власності, спецекспорт, міжнародний бізнес, фінансові послуги, протидія комерційним злочинам та корупції, співпраця з іноземними інвесторами. Загалом, така структура дозволяє ICC Ukraine

оперативно реагувати на зміни запитів її клієнтів та активно взаємодіяти з партнерами для вирішення проблемних питань та досягнення своїх цілей. Загалом, діяльність дозволяє ICC Ukraine здійснюється за проєктним принципом, що дозволяє організації оптимально розподіляти фінансові та кадрові ресурси, а також визначати сфери відповідальності кожного з працівників за досягнення конкретних цілей.

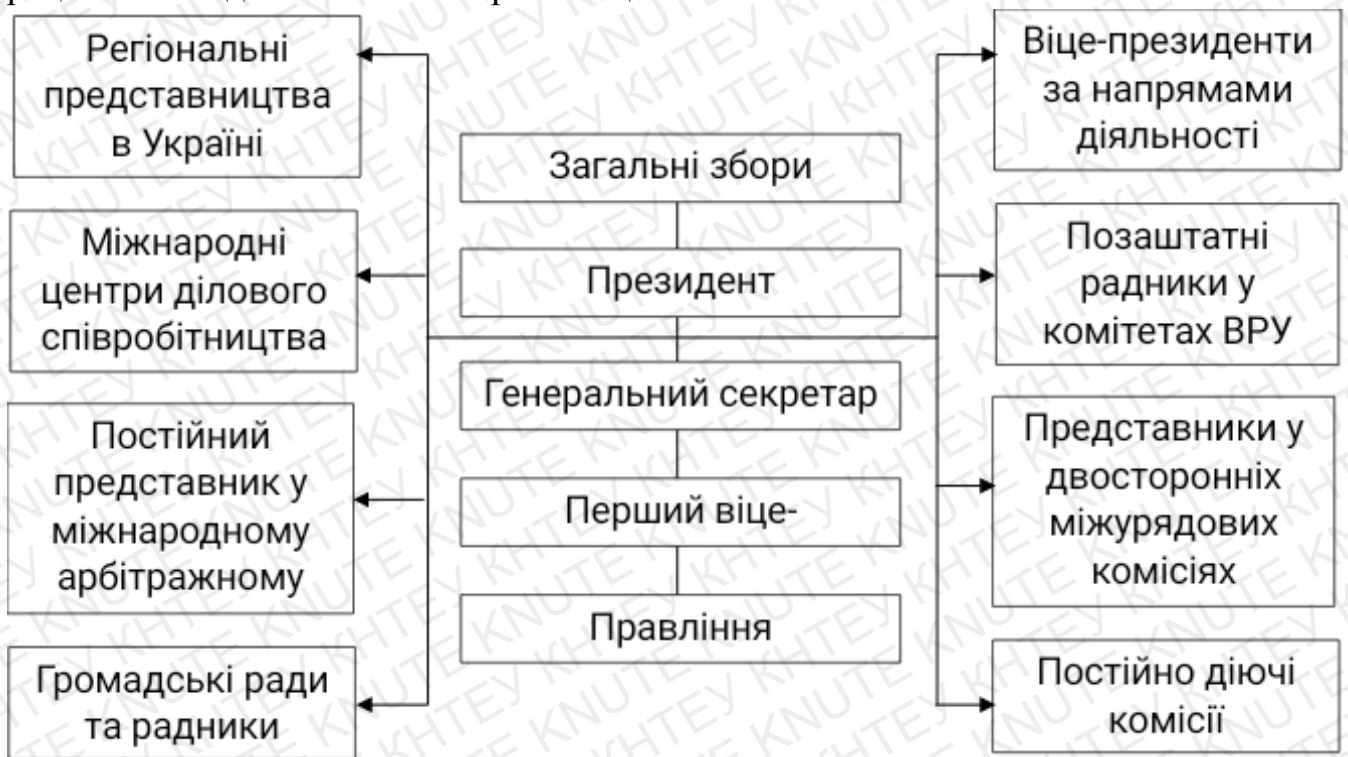

Рис. 2.2. Організаційна структура ICC Ukraine

Джерело: [21]

Високу ефективність управління міжнародною діяльністю ICC Ukraine забезпечує тісна взаємодія між усіма працівниками, які беруть участь у відповідних процесах, а також те, що персонал компанії достатньо вмотивований: заробітна плата працівників є достатньо високою, і психологічний клімат в колективі є сприятливим: середній вік працівників – 25-35 років, а керівник підприємства активно сприяє формуванню дружніх відносин між учасниками колективу шляхом проведення корпоративних заходів.

Процес управління проектами ICC Ukraine являє собою послідовність шести фаз: фази планування, обліку, контролю, аналізу, прийняття альтернативних рішень та визначення оптимального та реалізації оптимального.

Перша фаза управління проектом — планування — є для дозволяє ICC Ukraine однією з найголовніших. Вона включає постановку цілей і визначення ефективних шляхів їх досягнення. В процесі реалізації даної фази враховується не лише поточний стан тієї сфери, для вдосконалення якої реалізується проект, але й комплекс параметрів зовнішнього середовища, які можуть здійснювати вплив на кінцеві результати управління. З метою глибокого аналізу зазначених ризиків організація через регіональні представництва та міжнародні центри ділового співробітництва взаємодіє з усіма зацікавленими сторонами для врахування усіх можливих викликів для перебігу проекту.

На фазі обліку здійснюється збір інформації про стан вимоги до проекту за різними параметрами: необхідні строки реалізації, забезпечення трудовими, технічними та фінансовими ресурсами, можливі партнери тощо. При цьому головними завданнями дозволяє ICC Ukraine є отримання достовірної та об'єктивної інформації про те, який результат необхідно отримати після реалізації проекту.

Фаза контролю передбачає періодичний моніторинг поточної діяльності, порівняння поточного стану з плановими стандартами проекту, виявлення відхилень з метою їх усунення. Це процес, в якому керівник проекту встановлює, чи досягаються поставлені цілі, виявляє причини, які дестабілізують хід роботи й приймає рішення стосовно того, яким чином ситуація може бути змінена.

Етап аналізу включає виявлення причин, які призвели до відхилень фактичних параметрів проекту від планових показників. На стадії визначення оптимальних альтернативних рішень на засадах виявлення причин відхилення

розробляються нові рішення, в яких цільовими функціями, а також граничними та початковими умовами виступають параметри, які характеризуються поточний стан проекту. На стадії фази реалізації прийнятого рішення здійснюється виконання вироблено оптимального рішення.

У процесі управління ICC Ukraine вирішуються пріоритетні завдання діяльності Комітету та виконуються відповідні формальності, пов'язані з оформленням та обробленням документації, необхідної для досягнення поставлених цілей. Обов'язковим елементом управлінського процесу ICC Ukraine є дослідження середовища діяльності з метою визначення напрямів зміни його кон'юнктури та потенційного впливу на Комітет та його членів.

Важливим елементом управлінського процесу ICC Ukraine є вибір найдоцільніших форм та методів роботи, що дозволять максимально ефективно досягти поставлених цілей. При прийнятті рішення щодо інструментів, які використовуватимуться для виконання своїх функцій, до уваги беруться такі чинники як наявність попереднього досвіду взаємодії з контрагентом його репутація, репутація члена ICC Ukraine, в інтересах якого відбувається взаємодія тощо. Особлива увага також приділяється правовим питанням, що пояснюється необхідністю визначення правового поля взаємодії.

Такий детальний аналіз вхідних умов діяльності ICC Ukraine пояснюється необхідністю забезпечувати високу ефективність усіх процесів, що здійснюються Комітетом, що можливо лише за умови використання для кожного з них оптимальної кількості ресурсів.

Таким чином, на ICC Ukraine створена достатньо дієва система управління проектами у сфері міжнародного бізнесу, передумовами чого є логічна організаційна структура, а також перевірена часом система прийняття управлінських рішень.

На сьогодні, до основних проектів, які реалізуються ICC Ukraine, належать:

- «Партнерство країн» – сприяння у розвитку зовнішньоекономічної діяльності через мережу партнерів у 94 країнах світу, проведення бізнес-форумів; інформаційно-аналітична підтримка.
- «GREENENERGY Initiative» – формування політики та реалізації проектів розвитку «зеленої економіки» в Україні.
- «Єдине вікно-локальне рішення» – спрощення процедур міжнародної торгівлі [].

Окрім цього, ICC Ukraine також пропонує такі послуги для своїх членів:

- публікації ICC, що являють собою професійні видання для банкірів та фахівців зовнішньоекономічної діяльності;
- верифікація документів при здійсненні експортно-імпорتنих операцій, зокрема підтвердження документів на автентичність відповідно до двосторонніх угод.
- послуги у сфері захисту прав інтелектуальної власності «BASCAP» – «бізнес проти контрафактної продукції та піратства»;
- сприяння протидії комерційним злочинам та корупції шляхом перевірки та підтвердження надійності бізнес-партнерів;
- захист інтересів національних товаровиробників у Міжнародному арбітражному суді при МТП.

Загалом, перелік послуг, які надаються ICC Ukraine, постійно розширюється, адаптуючись до поточної ситуації в Україні та світі, потреб національного бізнесу та держави, актуальних питань міжнародного порядку денного.

Сильною стороною ICC Ukraine є співпраця з широким колом залучених експертів, які володіють професійними знаннями та досвідом у конкретних сферах та можуть надати профільну підтримку клієнтам ICC Ukraine. При цьому фахівці, які працюють безпосередньо на підприємстві, мають високий

рівень підготовки у сфері менеджменту, забезпечуючи максимальну зручність отримання послуг клієнтами ICC Ukraine.

Отже, здійснений аналіз засвідчив, що ICC Ukraine має значний потенціал розвитку у сфері міжнародного бізнесу, виступаючи «посередником» між бізнесом, владою та міжнародними організаціями. Попри те, що діяльність ICC Ukraine не має на меті отримання прибутку, фінансові ресурси, отримані від надання послуг, дозволяють йому забезпечити високий рівень якості обслуговування клієнтів. Перелік проектів, у рамках яких здійснюється робота ICC Ukraine має, на наш погляд, і надалі розширюватися, що дозволить істотно посилити роль Палати у міжнародному бізнесі.

На сьогодні ICC Ukraine не достатньою мірою використовує можливості представлення інтересів бізнесу та держави у міжнародних організаціях, хоча має стійкі відносини з такими з них як МВФ, Світовий банк, ЄБРР тощо. Попри те, що проекти, пов'язані з наданням кредитів Україні реалізуються на рівні «міжнародна фінансова організація – уряд», експертна допомога, спільні соціальні проекти та інші напрямки співпраці можуть реалізуватися в Україні за підтримки ICC Ukraine.

2.2 Оцінка впливу ICC Ukraine на співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями

ICC Ukraine на нинішньому етапі активно залучається до процесів взаємодії бізнесу, що працює в Україні, та владних структур, а також активно залучається до переговорів України з міжнародними партнерами. Таким чином, можна говорити про існування значного впливу діяльності ICC Ukraine на розвиток міжнародного співробітництва України.

На нинішньому етапі ICC Ukraine надає своїм членам широкий спектр послуг, пов'язаних з їх промоушеном на зовнішніх ринках, налагодженням

бізнес-комунікацій, підвищенням кваліфікації персоналу, що залучається у бізнес-процеси, проведення досліджень для підвищення рівня визначеності зовнішнього середовища.

ISS Ukraine, маючи розгалужену систему партнерів в Україні і за кордоном, і, зокрема, у експертному середовищі, надає своїм клієнтам консультативно допомогу із залученням іноземних експертів з профільних питань, а також здійснює експертне/оціночне вивчення зарубіжних партнерів (у тому числі міжнародних організацій). Зокрема, розглядаючи співпрацю України з міжнародними організаціями, ISS Ukraine може здійснювати на запит органів влади України підбір експертів для реалізації спільних проектів, сприяти у розробці плану проекту з врахуванням інтересів українського бізнесу, сприяти залученню у реалізацію проектів міжнародних експертів, які працюють поза конкретною організацією.

Поряд із тим, що міжнародні фінансові організації мають у своєму штаті значну кількість експертів, досить часто для досягнення конкретних цілей співпраці потрібні вузькоспеціалізовані експерти, які зазвичай працюють самі на себе, оскільки їх послуги не є потрібні на постійній основі жодній організації. Саме пошук таких експертів на запит органів державної влади та міжнародних організацій здійснює ISS Ukraine.

Важливою функцією ISS Ukraine у процесі забезпечення співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями є проведення загальних кон'юнктурних досліджень для виявлення того, у яких умовах реалізуються програми співпраці. ISS Ukraine здійснює детальний аналіз економічної, політичної, соціальної ситуації, що може вплинути на перебіг реалізації програми співпраці.

ISS Ukraine визначає, які фактори національного (внутрішнього) та міжнародного середовища можуть вплинути на ефективність проектів співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на цілі, яких хоче досягнути Україна.

Важливо брати до уваги те, що попри сприйняття міжнародних фінансових організацій здебільшого як кредиторів України, співпраця з ними не обмежується отриманням фінансових ресурсів. Як зазначалося у першому розділі, міжнародні фінансові організації надають технічну допомогу у багатьох сферах, реалізація яких сприяє вирішенню гострих для країни завдань. Важливо розуміти, що базисом для ефективного розвитку економіки є соціально-політична стабільність, яка може бути досягнута лише шляхом кардинальних реформ, які при цьому мають відбуватися не стихійно, а відповідно до обґрунтованого плану, сформовано з врахуванням специфіки країни та на основі прогнозу реакції населення та бізнесу на такі нововведення.

На наш погляд, на цьому етапі є значний резерв для посилення ролі ICC Ukraine у розвитку відносин України з міжнародними фінансовими організаціями. Мова йде про проведення опитувань бізнесу стосовно їх реакції на ті чи інші нововведення для прогнозування загальних ефектів для економіки від таких дій.

Наступним вектором впливу ICC Ukraine на співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями є проведення спеціалізованих паблік-івентів, націлених на обговорення представниками влади та бізнесу проблем та перспектив реалізації певних програм співпраці чи умов отримання фінансових ресурсів від фінансових організацій.

Важливо відзначити, що окремим напрямком співпраці ICC Ukraine з органами влади України у процесі співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями є участь у офіційних делегацій за кордон для переговорів з міжнародними фінансовими організаціями у якості представників інтересів бізнесу.

Міжнародні фінансові організації, реалізуючи проекти в окремих країнах, маючи свої власні цілі, тим не менш розуміють, що їх успішність найбільшим чином залежить від результативності діяльності бізнесу у країні, оскільки бізнес – це основа економіки. Таким чином, реакцію підприємств на умови, які висувають міжнародні фінансові організації для отримання кредитування, або

ж на наслідки реалізації спільних проектів, суб'єкти прийняття рішень відповідних інституцій братимуть до уваги, і саме ICC Ukraine як установа, що має беззаперечний авторитет, може на високому рівні представити бізнес у таких переговорах.

Ще одним вектором впливу ICC Ukraine на співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями є проведення тренінгів та навчальних семінарів для працівників тих органів влади, що залучаються у процес співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями. Мова іде у першу чергу про підготовку фахівців-переговорщиків, які безпосередньо братимуть участь у перемовинах з міжнародними фінансовими організаціями, а також фахівців, які працюватимуть над реалізацією проекту «на місці». Важливим для них є оновлення їх знань стосовно специфіку процесу реалізації міжнародних проектів у контексті конкретної міжнародної ініціативи (табл. 2.1).

Необхідно відзначити, що попри те, що наразі ICC Ukraine періодично залучається до переговорів з МФО, подібні заходи не реалізуються на постійній основі, і наразі існують резерви для посилення ролі Комітету у підвищенні ефективності такої співпраці. Необхідно відзначити, що попри існування значної кількості проектів співпраці з міжнародними фінансовими організаціями на нинішньому етапі, Україна все ще недостатньо використовує можливості, які пропонує така співпраця, і за даними Міністерства фінансів України, вибірка коштів за проектами МФО залишається однією з найнижчих у регіоні Центрально-Східної Європи [17].

Таблиця 2.1.

Існуючі напрями впливу ICC Ukraine на співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями

Сфера співпраці ICC Ukraine з органами влади України	Механізм впливу на співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями	Оцінка впливу
---	--	----------------------

Участь у міжнародних переговорах, у тому числі з міжнародними фінансовими організаціями, у якості представника інтересів бізнесу	ICC Ukraine посилює позицію України у переговорах, вказуючи на ті проблеми, з якими може стикатися бізнес, за умови впровадження тих чи інших змін, які вимагаються кредиторами.	Позитивна, втім представники ICC Ukraine не є активними учасниками таких переговорів
Проведення навчальних заходів, на які запрошуються працівники держустанов, залучені у роботу з міжнародними фінансовими організаціями	Забезпечує доступ працівників до практичних інструментів, які можуть використовуватися для управління проектами і підвищення їх ефективності.	Позитивна, існує резерв підвищення ефективності за умови наближення тематики заходів до вимог слухачів
Організація науково-практичних заходів (семінарів, робочих столів, воркшопів), де обговорюються проблеми співпраці з міжнародними фінансовими організаціями	Сприяє обговоренню поточних проблем з ключовими бізнес-структурами, отримання від них об'єктивної інформації стосовно векторів покращення бізнес-клімату в країні	Позитивна

Джерело: складено автором на основі даних ICC Ukraine

Окрім недоотримання Україною позитивних ефектів від допомоги, яка надається світовою спільнотою, низькі рівні вибірки за проектами також погіршують позиції України щодо розміру суверенного боргу за міжнародними рейтингами [17].

Рівень вибірки по діючих проектах МФО є нерівномірним і становить 48,22% для ЄБРР, 27,02% для Світового Банку, 15,6% для ЄІБ, 4,9% для KfW. Причинами цього є порівняно низька спроможність з розробки та реалізації проектів на національному та місцевому рівні, тривалі та складні тендерні процедури за правилами міжнародних фінансових організацій, повільна

обробка документів і платежів тощо. Зазначене обумовлює сплату комісії за зобов'язання на невибрану суму коштів позик та додаткових втрат бенефіціарів проектів та державного бюджету і має наслідком часткове анулювання коштів позик [17].

ISS Ukraine має можливості для надання допомоги у частині підвищення спроможності реалізації проектів шляхом залучення до процесу пошуку експертів та підвищення кваліфікації тих працівників органів влади України, що працюють у сфері реалізації проектів. На наш погляд, зазначена можливість сьогодні не повною мірою використовується Україною, хоча, з огляду на досвід ISS Ukraine, активне включення його у процес дозволить покращити результати для країни.

Наразі важливим завданням для України є посилення інституційної спроможності української сторони до реалізації спільних проектів з міжнародними фінансовими організаціями, що сприятиме як отриманню практичних результатів для України, так підвищенню рівня вибірки проектів. На наш погляд, ISS Ukraine доцільно ініціювати переговори з органами влади щодо формування на базі Комітету проекту, що сприятиме ефективнішій координації роботи з започаткування, підготовки та реалізації проектів, підтриманих МФО.

Відповідні заходи мають реалізуватися у двох напрямках: забезпеченні здатності бенефіціарів проектів ефективно використовувати ресурси, які будуть ними отримуватися від міжнародних фінансових організацій; та обґрунтуванні нових підходів безпосередньо до проектного процесу. Необхідним є вивчення досвіду найбільш успішних проектів, які реалізувалися в Україні, з метою виявлення причин їх високої ефективності, а також проведення аналізу тих проектів, які були найменш ефективними (з метою пошуку спільних рис та подальшого усунення відповідних перешкод).

На сьогодні, на наш погляд, основними проблемами, які існують у співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, є:

- відсутність інформації, про пріоритетність проектів для самих фінансових організацій. Це істотно ускладнює можливості для спрямування зусиль при обґрунтуванні проектів саме на ті сфери, де вірогідність успіху є найвищою. З огляду на те, що в Україні вдосконалення сьогодні потребують усі сфери економіки, за умови відповідності проектних пропозицій сферам інтересів міжнародних організацій, мова не буде йти про переорієнтацію влади на залучення коштів у ті напрямки, які для України є неважливими. Йдеться, навпроти, про те, щоб з того кола питань, що може претендувати на фінансування міжнародних фінансових організацій, обрати саме ті, які найбільше відповідають інтересам України, і підготувати якісні проектні пропозиції.
- низький рівень інституційної спроможності. Органи влади, які можуть виступати бенефіціарами проекту, сьогодні не мають досвіду для подібної роботи, працівники цих установ не мають можливості якісно підготувати проектні пропозиції як в силу високою працемісткості цього процесу, так і з огляду на відсутність необхідних навиків. ICC Ukraine, маючи розгалужену систему контактів з міжнародними експертами, може виступати партнером у підготовці відповідних документів;
- брак кваліфікованих кадрів в міністерствах (відповідальних виконавців) та неякісна підготовка проектів при їх ініціації створює суттєві затримки у запуску проектів.
- відсутність інструментів оцінки запропонованих проектів перед передачею міжнародним фінансовим організаціям та селективність проведення такого оцінювання. ICC Ukraine також може взяти на себе функцію дорадчого органу, що здійснюватиме експертизу готових проектів для підвищення рівня їх ефективності (табл. 2.2).

Таблиця 2.2.

Можливі вектори впливу ICC Ukraine на співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями

Проблема співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями	Можливий вплив ICC Ukraine на вирішення проблеми
Відсутність інформації, про пріоритетність проектів для самих фінансових організацій	Використання зв'язків Міжнародної торгової палати з міжнародними фінансовими організаціями для отримання «інсайдерської» інформації стосовно пріоритетів фінансування; аналіз стратегічних документів міжнародних фінансових організацій
Низький рівень інституційної спроможності бенефіціарів	Реалізація заходів з підвищення кваліфікації персоналу, зокрема у тих напрямках, які є найбільш затребуваними з огляду на існуючі проблеми бенефіціарів
Брак кваліфікованих кадрів у організаціях-бенефіціарах	
Відсутність інструментів оцінки запропонованих проектів	Залучення іноземних експертів для формування методик оцінки проектів та розроблення відповідної інструкції; проведення навчання для працівників державних установ

Джерело: складено автором

Таким чином, на сьогодні вплив ICC Ukraine на співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями є незначним і полягає у представленні інтересів бізнесу на міжнародних переговорах, епізодичному проведенні досліджень у певному напрямку за зверненням владних структур, а також організація заходів у сфері підвищення кваліфікації персоналу. Водночас переважна частина заходів носить несистемний характер, таким чином не можна говорити про те, що ICC Ukraine є суб'єктом процесу співробітництва з міжнародними фінансовими інститутами.

У той самий час, з огляду на невисоку ефективність реалізації проектів, що фінансуються міжнародними фінансовими організаціями, в Україні, ICC

Ukraine має можливість долучитися до згаданого процесу, стимулюючи підвищення інституційної спроможності органів влади, а також забезпечивши більш якісну підготовку відповідних документів.

На жаль сьогодні законодавчі обмеження, які визначають в якості учасників співпраці з міжнародними фінансовими організаціями тільки органи державної влади, не дозволяють Комітету в повній мірі реалізувати свій потенціал. Проте робота в цьому напрямку, на наш погляд, є для досліджуваної організації перспективною, оскільки підвищення ефективності взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями є сьогодні одним з пріоритетів економічного розвитку України.

З огляду на цілі ICC Ukraine, зокрема, поліпшення умов для бізнесу в Україні, необхідно зазначити, що вони в повній мірі збігаються з тими завданнями, які ставлять перед Україною міжнародні фінансові організації. Таким чином, ініціатива ICC Ukraine щодо сприяння органам влади України в збільшенні та диверсифікації тих ефектів, які вони отримують від взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями, сприятиме досягненню її ключової мети.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine) - уповноважений Світовою організацією бізнесу орган, що виконує функцію представлення на території України сучасних тенденцій бізнесу та сприяння розвитку співробітництва на міжнародному рівні. До стратегічних цілей ICC Ukraine належать: формування позитивного міжнародного іміджу України та створення сприятливого бізнес – середовища для сталого розвитку та процвітання. На ICC Ukraine створена достатньо дієва система управління проектами у сфері міжнародного бізнесу, передумовами чого є логічна організаційна структура, а також перевірена часом система прийняття управлінських рішень.

ICC Ukraine має значний потенціал розвитку у сфері міжнародного бізнесу, виступаючи «посередником» між бізнесом, владою та міжнародними організаціями. Втім ICC Ukraine не достатньою мірою використовує можливості представлення інтересів бізнесу та держави у міжнародних організаціях, хоча має стійкі відносини з такими з них як МВФ, Світовий банк, ЄБРР тощо. Попри те, що проекти, пов'язані з наданням кредитів Україні реалізуються на рівні «міжнародна фінансова організація – уряд», експертна допомога, спільні соціальні проекти та інші напрямки співпраці можуть реалізуватися в Україні за підтримки ICC Ukraine.

Основними сферами співпраці ICC Ukraine з органами влади України з питань співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями є: участь у міжнародних переговорах, у тому числі з міжнародними фінансовими організаціями, у якості представника інтересів бізнесу, проведення навчальних заходів, на які запрошуюються працівники держустанов, залучені у роботу з міжнародними фінансовими організаціями та організація науково-практичних

заходів (семінарів, робочих столів, воркшопів), де обговорюються проблеми співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

На сьогодні вплив ICC Ukraine на співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями є незначним і полягає у представленні інтересів бізнесу на міжнародних переговорах, епізодичному проведенні досліджень у певному напрямку за зверненням владних структур, а також організація заходів у сфері підвищення кваліфікації персоналу. Водночас переважна частина заходів носить несистемний характер, таким чином не можна говорити про те, що ICC Ukraine є суб'єктом процесу співробітництва з міжнародними фінансовими інститутами.

У той самий час, ICC Ukraine має можливості для використання зв'язків Міжнародної торгової палати з міжнародними фінансовими організаціями для отримання «інсайдерської» інформації стосовно пріоритетів фінансування; аналіз стратегічних документів міжнародних фінансових організацій, реалізації заходів з підвищення кваліфікації персоналу, зокрема у тих напрямках, які є найбільш затребуваними з огляду на існуючі проблеми бенефіціарів та залучення іноземних експертів для формування методик оцінки проектів та розроблення відповідної інструкції; проведення навчання для працівників державних установ.

РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО АКТИВІЗАЦІЇ ICC UKRAINE ПО СПІВПРАЦІ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

3.1 Основні напрями, зміст та механізми програми ICC Ukraine у сфері співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями

У попередньому розділі роботи нами було виявлено, що на нинішньому етапі вплив ICC Ukraine на співпрацю України з міжнародними організаціями є незначним, втім на наш погляд посилення ролі Комітету сприятиме підвищенню ефективності цього процесу. З огляду на це, вважаємо, що ICC Ukraine доцільно започаткувати Програму сприяння розвитку співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, націлену на посилення інституційної спроможності органів влади реалізувати спільні з ними проекти.

Для оцінки перспективних напрямів посилення впливу ICC Ukraine на співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями нами було проведено СВОТ-аналіз та виявлено сильні і слабкі сторони, а також загрози і можливості зовнішнього середовища. На наш погляд, до сильних сторін ICC Ukraine відноситься існування стійких зв'язків з міжнародними експертами, тривалий досвід роботи та репутація, наявність у Міжнародної

Торгової Палати можливість для ефективної взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями. У той самий час, до слабких сторін ICC Ukraine належить відсутність джерел для фінансування заходів з підтримки органів влади України та фокус на розвитку бізнесу, а не співробітництві з державними інституціями.

До можливостей зовнішнього середовища належить високий рівень довіри до ICC Ukraine з боку владних структур та бізнесу, а також висока актуальність вирішення існуючих проблем у сфері відносин України з міжнародними фінансовими організаціями.

До загроз зовнішнього середовища належить регуляторне поле, що регламентує відносини України з міжнародними фінансовими організаціями, негативне ставлення до міжнародних проєктів внаслідок пропаганди окремих політичних сил. Узагальнені результати аналізу представлені у матриці SWOT у табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Матриця SWOT-аналізу виставкової діяльності ТПП України

<p style="text-align: center;">Сильні сторони</p> <p>Існування стійких зв'язків з міжнародними експертами Тривалий досвід роботи та репутація Наявність у Міжнародної Торгової Палати можливостей для ефективної взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями. Кваліфікований персонал Розгалужена мережа партнерських організацій</p>	<p style="text-align: center;">Слабкі сторони</p> <p>Відсутність джерел для фінансування заходів з підтримки органів влади України у співпраці з міжнародними фінансовими організаціями Фокус на розвитку бізнесу, а не співробітництві з державними інституціями.</p>
<p style="text-align: center;">Можливості</p> <p>Високий рівень довіри до ICC Ukraine з боку владних структур та бізнесу Висока актуальність вирішення існуючих проблем у сфері відносин</p>	<p style="text-align: center;">Загрози</p> <p>Регуляторне поле, що регламентує відносини України з міжнародними фінансовими організаціями</p>

України з міжнародними фінансовими організаціями	Негативне ставлення до міжнародних проектів внаслідок пропаганди окремих політичних сил
--	---

Джерело: складено автором

Як видно з представленої таблиці, наразі ІСС Ukraine має значний потенціал для реалізації заходів у сфері розвитку відносин України з міжнародними фінансовими організаціями, оскільки сильні сторони превалюють над слабкими, а вплив загроз зовнішнього середовища можна послабити шляхом вибору правильних інструментів.

Одним з важливих напрямів посилення позитивного впливу ІСС Ukraine на співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями є проведення семінарів, конференцій та інших інформаційних заходів, присвячених зазначеній темі, для зміни ставлення до неї у суспільстві. Окрім цього, важливим буде формування організаційно-управлінських передумов у міністерствах та відомствах для ефективного реалізації програм співпраці та міжнародних проектів; підвищення кваліфікації персоналу, що працює з договірними та проектними документами; забезпечення оцінки якості проектів після закінчення їх підготовки бенефіціаром. У кожному з напрямків ІСС Ukraine має бути реалізовано ряд заходів, що дозволять досягти поставлених комітетом цілей.

У першу чергу у рамках ІСС Ukraine має бути створено систему моніторингу пріоритетних для міжнародних фінансових організацій галузей, у які можуть залучатися кошти. Зазначене може реалізуватися, використовуючи партнерські відносини Міжнародної торгової палати з міжнародними організаціями, а також через експертів, співпрацю з якими здійснює ІСС Ukraine та одночасно – міжнародні фінансові організації.

За умови отримання «інсайдерської» інформації стосовно найпривабливіших для МФО сфер фінансування, ІСС Ukraine матиме

можливість спрямовувати зусилля органів влади у відповідні сфери, що позитивно позначиться на якості підготовки проектів і, відповідно, їх комерційній привабливості.

Окрім цього, для підвищення ефективності процесу відбору проектів у рамках самої організації, доцільним є обґрунтування для органів влади пропозиції стосовно використання так званого «каскадного підходу» до оцінки проектів, що можуть вимагати фінансування міжнародними фінансовими організаціями. Такий підхід має передбачати таку логіку оцінки: відповідність проекту цілям/стратегії розвитку регіону, де проект буде реалізовано; чи є альтернативні джерела фінансування проекту (державно-приватне партнерства, бюджетні кошти); чи зможуть органи влади, які будуть бенефіціарами проекту, забезпечити його реалізацію. Оцінка усіх проектів за представленими критеріями дозволить обрати лише ті програми, які не можуть бути реалізовані без залучення іноземних коштів, а також ті, реалізацію яких може забезпечити Україна у лиці відповідних державних інституцій.

Також для вирішення проблем, пов'язаних з недосконалістю процедур співпраці з міжнародними фінансовими організаціями в органах державної влади, ICC Ukraine доцільно вивчити досвід зарубіжних країн у сфері співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, залучивши для цього іноземних партнерів мережі Міжнародної торгової палати. Вивчення найкращих практик у сфері управління міжнародними проектами дозволить ICC Ukraine надати органам влади України рекомендації щодо вдосконалення існуючих у них процесів, що у результаті підвищить їх інституційну спроможність.

Ще одним напрямком, у якому ICC Ukraine може надати підтримку органам влади України, є пошук експертів для підготовки інструкції щодо оцінки та оптимізації валютних ризиків для проектів, які фінансуються міжнародними фінансовими організаціями.

Валютні ризики є на сьогодні значною загрозою для України, зважаючи на нестабільність економічної та політичної ситуації. Водночас фінансування проектів міжнародними організаціями в іноземній валюті є нормальною практикою, з якою стикалася більшість країн.

Серед експертів, з якими співпрацює ICC Ukraine, є такі, що обізнані з інструментами управління валютними ризиками, оскільки наразі діяльність Комітету націлена переважно на бізнес, для якого ця проблема є актуальною. З огляду на це, робота для вирішення зазначеної проблеми може здійснюватися у двох напрямках: перший – розроблення інструкції, яка дозволить безпосереднім виконавцям проекту орієнтуватися у тому, який метод управління ризиками буде оптимальним у конкретній ситуації; другий – тренінги для працівників органів влади щодо специфіки використання тих чи інших інструментів управління ризиками.

Ще одним напрямком співпраці ICC Ukraine з органами влади є ініціювання створення реєстру проектів, що реалізуються за підтримки міжнародних фінансових організацій, де буде представлено не лише інформацію про назву, мету, цілі, завдання та донора проекту, але і представлено інформацію стосовно стану його реалізації, а також, у випадку відставання від планових строків, причини відхилення.

ICC Ukraine може сприяти у пошуку для органів влади України експертів, які працюватимуть у короткострокових «експертних» місіях в Україні з метою впровадження найкращих практик управління міжнародними проектами «на місці». Зазначене сприятиме безпосередній передачі досвіду та найкращих практик фахівцям інституцій-бенефіціарів. Вважаємо, що найкращими експертами у даному випадку виступатимуть саме працівники міжнародних фінансових організацій, відібрані з врахуванням їх бекграунду до потреб конкретної організації. ICC Ukraine, відповідно, може сприяти у формуванні

критеріїв для вибору, а також оцінці кваліфікації експертів через канали Міжнародної Торгової Палати.

Близьким до попереднього заходом є формування бази даних експертів, досвід та кваліфікація яких не викликають питань, співпрацю з якими може забезпечити ICC Ukraine. Зазначені експерти зможуть не лише запрошуватися органами влади для проведення консультацій, але й пропонуватимуться ICC Ukraine у якості запрошених спікерів на програмах підвищення кваліфікації державних службовців.

Тренінгова активність загалом є окремим напрямком діяльності ICC Ukraine у сфері підвищення ефективності співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. Такий вид заходів є профільним для ICC Ukraine, таким чином мова йде лише про наближення навчальних програм вимогам цільової аудиторії.

Тренінги у сфері проектного управління мають носити практичний характер та передбачати розбір ситуацій, з якими фактично стикаються органи державної влади на нинішньому етапі. Для цього перелік питань, які виноситимуться на обговорення, має бути попередньо узгоджений з установами-слухачами, після чого опрацьований з лекторами та експертами на предмет можливості кваліфіковано надати відповіді на визначені питання. Важливо, щоб ті заходи, що проводитимуться ICC Ukraine, максимально відповідали потребам замовників, але у той самий час могли бути забезпечені тренерами.

Окремим вектором сприяння ICC Ukraine розвитку відносин України з міжнародними фінансовими організаціями повинна стати робота з бізнесом щодо пояснення їм причин, які спонукають міжнародні фінансові організації (у даному випадку мова йде про Міжнародний Валютний Фонд) до встановлення суворих умов для отримання державних кредитів. Фінансові ресурси міжнародних фінансових організацій виділяються на розвиток економіки, а не для фінансування дефіциту бюджету, як це відбувається у випадку з Україною.

Вимоги міжнародних партнерів націлені на те, щоб бізнес став більш ефективним, а держава перестала фінансувати комунальні підприємства, перетворивши їх також на прибуткові суб'єкти господарської діяльності. Логічним є і те, що підприємства, звертаючи увагу лише на погіршення умов їх діяльності, а не на цілі, негативно реагують на подібні зміни. Водночас нові умови по факту стимулюють бізнес до пошуку шляхів оптимізації витрат, і підвищення ефективності процесів. Таким чином необхідно реалізувати інформаційні заходи яка дозволить донести до вітчизняних суб'єктів бізнес активності думка про те чому прийняття державою умов міжнародних фінансових організацій є важливим для подальшого розвитку економіки. Послідовність реалізації запропонованих заходів представлена на рис. 3.1.

Як видно з представленого рисунка, реалізації всіх запропонованих нами заходів повинна проводитися поступово, при цьому першочерговим є складання плану співпраці та його узгодження з органами влади, які безпосередньо є суб'єктами взаємин з міжнародними фінансовими організаціями. На наступному етапі має здійснюватися складання пулу експертів, оскільки в подальшому це полегшить роботу в тому числі і ІСС Ukraine. Після фіналізації цього процесу необхідно буде здійснити вибір найбільш придатних партнерів для підготовки навчальних матеріалів. На наступному етапі необхідно буде запропонувати органом державної влади змінити систему роботи з проектами, а також проінформувати їх про можливості надання інформації щодо пріоритетів міжнародних фінансових організацій. На наступному етапі необхідно буде за підтримки комітетів Міжнародної торгової палати в інших країнах вивчити досвід держав, які також співпрацюють з міжнародними фінансовими організаціями та є у цьому більш ефективними, для виявлення їх підходів до якісного управління проектами. Кращі практики, а також пропозиції щодо створення якісного реєстру процесу повинні будуть бути передані органом державної влади.

Рис. 3.1. Етапність реалізації заходів ICC Ukraine у сфері розвитку відносин України з міжнародними фінансовими організаціями

Джерело: складено автором

Завершальним етапом реалізації заходів щодо підвищення ефективності співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями буде безпосередньо проведення навчальних заходів. При цьому відзначимо, що такі заходи повинні носити системний характер і сприяти вирішенню тих проблем, які на даному етапі існують у органу влади.

На наш погляд, реалізації запропонованих заходів в рамках Програми підвищення ефективності співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями дозволить ICC Ukraine зробити внесок у вирішення

економічних і соціальних проблем в Україні, а також позитивно вплине на імідж на вітчизняному ринку.

3.2 Оцінка ефективності програми ICC Ukraine

З огляду на те, що ICC Ukraine є некомерційною організацією і реалізація запропонованих заходів не потягне за собою зміну показників її діяльності, використовувати класичні методи оцінки ефективності в даній ситуації неможливо. Проте впровадження запропонованих заходів спричинить низку позитивних ефектів (для добробуту країни, суб'єктів ділової активності, власне для ICC Ukraine), виходячи з чого, нами було здійснено аналіз потенційних наслідків реалізації Програми.

У результаті впровадження наших пропозицій можна виділити дві групи наслідків: перша - це результати безпосередньо для досліджуваної організації, які будуть пов'язані з посиленням її авторитету, підвищенням ролі як суб'єкта міжнародних відносин і поліпшенням її іміджу як організації, що сприяє розвитку економіки України; друга група ефектів буде утворюватися на макрорівні та буде пов'язано з впливом посилення співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на економічний і соціальний розвиток країни (рис. 3.1).

Посилення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями відкриває для країни можливості для реалізації проектів в економічній та соціально-політичній сферах, на фінансування яких власних коштів у неї недостатньо. Кошти, отримані від міжнародних фінансових організацій, є одними з найдешевших, і в разі, якщо вони надаються державі не в якості кредиту, а як інвестиції для фінансування проектів, рівень їх окупності є надзвичайно високим. Окрім того варто зазначити, що проекти, які реалізуються разом з міжнародними організаціями, зазвичай пов'язані з

передачею реципієнтам інноваційних форм управління в тій чи іншій сфері. Таким чином мова йде не тільки вирішення існуючих проблем, але також про підвищення рівня ефективності функціонування окремих сфер національного господарства.

Рис. 3.2. Наслідки впровадження Програми ICC Ukraine щодо розвитку співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями

Джерело: складено автором

Не можна не відзначити, що проекти які реалізуються за підтримки міжнародних фінансів інституцій, зазвичай націлені також на оптимізацію в майбутньому витрат, пов'язаних з функціонуванням окремих галузей економіки або соціальної інфраструктури. Таким чином посилення співпраці допоможе істотно удосконалити інфраструктурне підґрунтя розвитку національної економіки, що в кінцевому результаті сприятиме розвитку бізнесу. Саме на досягнення цієї мети направлена діяльність ICC Ukraine, виходячи з чого

можна говорити про те, що реалізація програми з розширення співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями буде здійснюватися в контексті цільової діяльності досліджуваної організації.

Органи державної влади не здатні самостійно вирішити існуючі проблеми у сфері посилення інституційної спроможності, оскільки проблемні аспекти, які необхідно усувати, часто не видно з середини систем. Таким чином необхідний погляд ззовні: це допоможе визначити вузькі місця і запропонувати ефективні способи їх вирішення. У той же час, іноземні експерти часто пропонують у якості шляхів вирішення існуючих проблем заходи, які не можуть бути імплементовані в умовах національної економічної системи, зважаючи на специфіку країни та особливості діяльності органів влади.

На сьогодні сприйняття міжнародних фінансових організацій населенням і бізнесом є негативним, оскільки вимоги, які пред'являються до України в контексті отримання фінансування, ускладнюють умови діяльності суб'єктів господарської діяльності та підвищують вартість соціальних благ для населення. У цьому контексті надзвичайно важливим є проведення тематичних семінарів і конференцій, спрямованих на зміну громадської думки щодо співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. Незважаючи на те, що суб'єктам прийняття рішень все ж є органи влади, які у цьому процесі виходять з фактичної економічної ситуації у країні і потреб у позикових фінансових ресурсах міжнародних фінансових організацій, сприйняття процесу співпраці з останніми населенням країни є фактором, який активно використовується в політичних маніпуляціях, що негативно впливає у тому числі і на результати співпраці.

Виходячи з цього, впровадження заходів, які допоможуть підвищити рівень розуміння населенням і бізнесом суті співпраці України з міжнародними фінансовими інституціями дозволить знизити напругу в суспільстві, що матиме позитивний соціальний вплив.

Крім того необхідно відзначити, що значна частина проектів, які фінансується міжнародними фінансовими організаціями в рамках регіонального розвитку, також мають соціальну спрямованість, виходячи з чого за умови підвищення якості підготовки цих проектів і посилення спроможності країни їх реалізувати, позитивні наслідки для соціальної сфери також будуть незаперечними.

На наш погляд, отримання ефекту в соціальній сфері призведе до підвищення авторитету ICC Ukraine як суб'єкта міжнародних відносин і стимулятора соціально-економічного розвитку країни, що в результаті дозволить організації підвищити свою конкурентоспроможність як постачальника бізнес послуг для вітчизняних суб'єктів господарської діяльності.

Виходячи з неможливості органів влади самостійно посилити інституційну спроможність, впровадження запропонованих нами заходів дозволить істотно підвищити ефективність підготовки проектів співпраця з міжнародними фінансовими організаціями, а також удосконалити моніторинг їх виконання безпосередньо на етапі реалізації. При цьому необхідно відзначити, що складності державних установ із самостійним впровадженням заходів, спрямованих на підвищення інституційної спроможності, пов'язані не з відсутністю необхідної кваліфікації, а у першу чергу з надмірною навантаженістю працівників поточними завданнями. Реалізація проектів в більшості державних інститутів є додатковим навантаженням до існуючих у працівників посадових обов'язків, в результаті чого здійснення такої діяльності відбувається за другорядним принципом, і не завжди є ефективним. ICC Ukraine, відповідно буде виступати свого роду посередником, який зможе відстежити основні проблеми, що існують в процесі взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями, і в рамках своєї компетенції реалізувати комплекс заходів, які допоможуть ці проблеми усунути.

Безперечно важливим є питання фінансування запропонованих заходів. Виходячи з того, що ICC Ukraine є некомерційною неприбутковою організацією, лише частина заходів може бути покрита власне ним (на наш погляд, на фінансування публічних заходів кошти можуть виділятися з маркетингового бюджету, оскільки вони будуть націлені на популяризацію ідей цілісності палати в Україні). Проте для реалізації всього комплексу заходів необхідні будуть додаткові джерела фінансування, для залучення яких ми пропонуємо розглянути можливість отримання коштів міжнародних фінансових організацій, які виділяються на реалізацію проектів технічної допомоги.

Для реалізації цієї пропозиції необхідно буде провести консультації з органами державної влади, які є основними бенефіціарами допомоги від міжнародних фінансових інституцій, після чого подати заявку, де ICC Ukraine буде виступати фактично виконавцем конкретного проекту допомоги Україні. Таким чином експерти комітету, які добре розуміють специфіку вітчизняного середовища, а також мають контакти з органами влади, і, відповідно не будуть сприйняті їх працівниками негативно, зможуть найбільш фіктивно реалізувати запропоновані нами заходи. Узагальнений алгоритм залучення коштів міжнародних фінансових організацій для посилення інституційної спроможності органів влади України представлено на рис. 3.3.

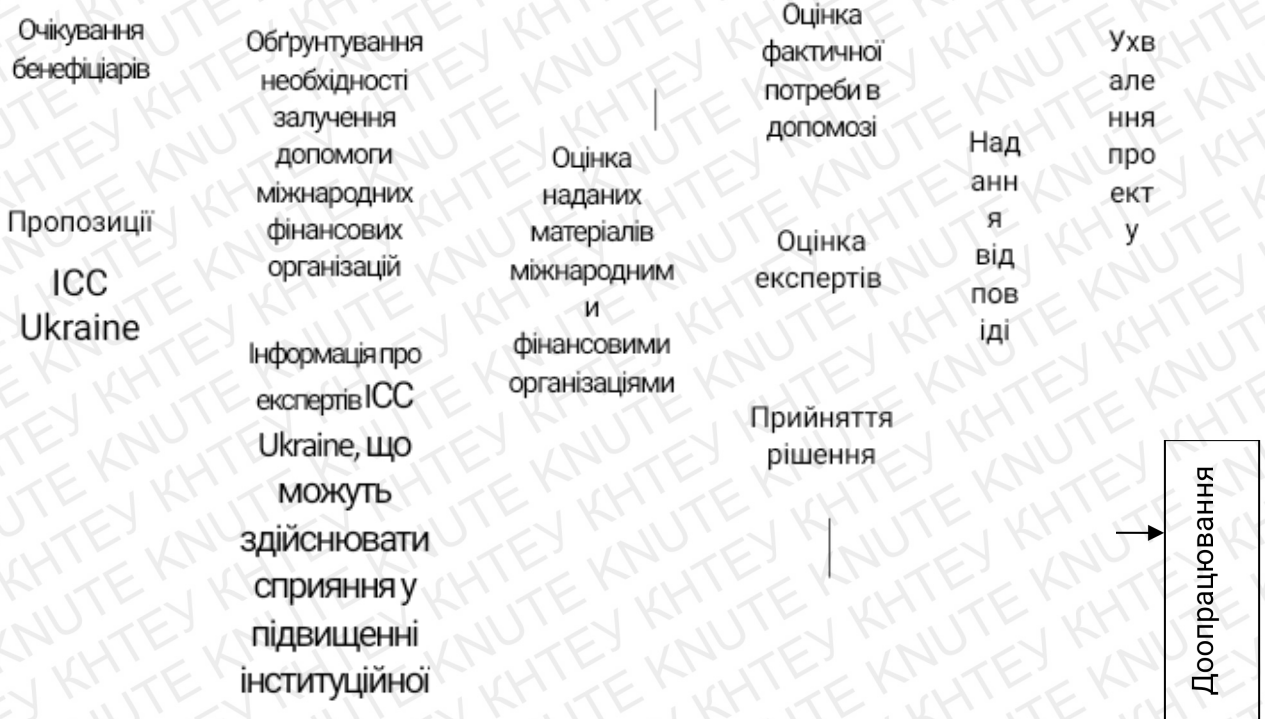

Рис. 3.3. Узагальнений алгоритм залучення коштів міжнародних фінансових організацій для посилення інституційної спроможності органів влади України

Джерело: розроблено автором

Програма, яка запропонована нами, буде реалізуватися поступово, бо для якісної підготовки всіх заходів, які повинні бути проведені в її рамках, необхідно здійснити ретельну підготовчу роботу: провести аналіз внутрішнього і міжнародного середовища, а також розробити комплекс інструментів, які будуть найбільшою мірою відповідати потребам держави.

На підготовчий етап необхідно відвести як мінімум 6-9 місяців - за цей час будуть проведені роботи з узгодження плану дій з бенефіціарами програм допомоги, проведені переговори з міжнародними фінансовими організаціями щодо отримання технічної підтримки (як мінімум щодо секондментів експертів для реалізації освітніх заходів) і тільки після цього можна буде приступити безпосередньо до змістовної частини програми.

Появу перших результатів можна очікувати вже у 2021 році, коли будуть

визначені основні проблеми, що гальмують ефективну співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями, оскільки часто визначення проблеми вже є частиною її вирішення, і самі бенефіціари допомоги матимуть можливість реалізувати коригуючі заходи і поліпшити ситуацію.

Весь комплекс заходів, які були розглянуті вище, найімовірніше матиме результат у кінці 2022 р., коли більша їх частина буде повністю впроваджена. Результатом впровадження наданих нами пропозицій буде у першу чергу збільшення рівня виборки за проектами (рис. 3.4).

Рис. 3.4. Прогнозна кількість проектів та обсяги вибірки у 2021 р.

Джерело: складено автором за даними [17]

Також можна очікувати на збільшення обсягів фінансування за існуючими та новими проектами, а також збільшення кількості проектів у пріоритетних для країни галузях (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Прогнозна структура проектів співпраці з міжнародними фінансовими організаціями у 2021 р.

Джерело: складено автором за даними [17]

Як видно з представленого рисунка, за умови реалізації запропонованих заходів і підвищення інституційної спроможності органів влади України, можна очікувати збільшення кількості проектів в пріоритетних сферах, а також старту нового напрямку, пов'язаного з екологічним розвитком. Водночас зазначимо, що прогнозувати кількість або ефективності проектів співпраці з міжнародними фінансовими організаціями на довгострокову перспективу неможливо, оскільки надання подальшої допомоги Україні буде залежати від прогресу поточних реформ. Проте вважаємо, що за умови реалізації запропонованих заходів і підвищення якості роботи з проектами міжнародних партнерів в органах влади України, можна чекати, що кількість проектів, а також рівень вибірки за ними істотно зростуть.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Для підвищення ефективності співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями першочерговим завданням є складання плану співпраці та його узгодження з органами влади, які безпосередньо є суб'єктами взаємин з міжнародними фінансовими організаціями. На наступному етапі має здійснюватися складання пулу експертів, оскільки в подальшому це полегшить роботу в тому числі і ICC Ukraine. Після фіналізації цього процесу необхідно буде здійснити вибір найбільш придатних партнерів для підготовки навчальних матеріалів. Також необхідно буде запропонувати органом державної влади змінити систему роботи з проектами, а також проінформувати їх про можливість надання інформації щодо пріоритетів міжнародних фінансових організацій. Через партнерів Міжнародної торгової палати доцільно вивчити досвід держав, які більш ефективно співпрацюють з міжнародними фінансовими організаціями. Важливим також є проведення навчальних заходів. При цьому відзначимо, що такі заходи повинні носити системний характер і сприяти вирішенню тих проблем, які на даному етапі існують у органу влади.

На наш погляд, реалізації запропонованих заходів в рамках Програми підвищення ефективності співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями дозволить ICC Ukraine зробити внесок у вирішення економічних і соціальних проблем в Україні, а також позитивно вплине на імідж на вітчизняному ринку.

У результаті впровадження наших пропозицій можна виділити дві групи наслідків: перша - це результати безпосередньо для досліджуваної організації, які будуть пов'язані з посиленням її авторитету, підвищенням ролі як суб'єкта міжнародних відносин і поліпшенням її іміджу як організації, що сприяє розвитку економіки України; друга група ефектів буде утворюватися на макрорівні та буде пов'язано з впливом посилення співробітництва з

міжнародними фінансовими організаціями на економічній і соціальний розвиток країни.

За умови реалізації наданих пропозицій можна очікувати на збільшення обсягів фінансування за існуючими та новими проектами, а також збільшення кількості проектів у пріоритетних для країни галузях. Втім прогнозувати кількість або ефективності проектів співпраці з міжнародними фінансовими організаціями на довгострокову перспективу неможливо, оскільки надання подальшої допомоги Україні буде залежати від прогресу поточних реформ. Проте вважаємо, що за умови реалізації запропонованих заходів і підвищення якості роботи з проектами міжнародних партнерів в органах влади України, можна чекати, що кількість проектів, а також рівень вибірки за ними істотно зростуть.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Міжнародні фінансові організації - це постійно діючі міжнародні об'єднання будь-якої організаційної форми, що функціонують на основі установчих документів та мають на меті координацію зусиль та обмін досвідом між учасниками для реалізації визначених цілей та завдань з регулювання та розвитку міжнародної фінансової системи. З огляду на високий рівень взаємозалежності між країнами у нинішніх умовах, міжнародні фінансові організації відіграють ключову роль у недопущенні розповсюдження кризових явищ, які виникають внаслідок погіршення стану однієї або декількох економік. Міжнародні фінансові організації відіграють у розвитку сучасної економіки важливу роль, виступаючи суб'єктом перерозподілу фінансових ресурсів між країнами світу з метою підтримання стабільності глобальної фінансової системи та посилення спроможності держав до прогресивного розвитку.

На нинішньому етапі Україна співпрацює з такими міжнародними фінансовими організаціями як Міжнародним валютним фондом, Група Світового банку, Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Чорноморський банк торгівлі та розвитку.

Міжнародний Валютний Фонд (МВФ) є міжнародною фінансовою організацією, яка була заснована в 1944 році. Загалом, в рамках співробітництва з МВФ Україна отримала 22410,76 млн. СПЗ (еквівалент 32900 млн. дол. США). Група Світового банку є ще однією глобальною міжнародною організацією, з якою активно співпрацює Україна. Станом на 01 квітня 2020 р. на стадії реалізації знаходиться 8 інвестиційних проектів на суму 2 323,07 млн. дол. США (близько 2063.66 млн. євро). Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) – міжнародна фінансова організація, діяльність якої має регіональний характер, а метою перехід країн Східної Європи до ринкової економіки. Сукупний обсяг виділеного Україні ЄБРР фінансування становить

14,7 млрд євро в рамках 454 проєктів. На стадії реалізації знаходиться 7 спільних з ЄБРР проєктів загальним обсягом позик 1 552,0 млн євро. Європейський інвестиційний банк є ще одним важливим партнером для України. У рамках реалізації цих проєктів станом на 1 квітня 2020 р. використано 651,46 млн. євро.

Пріоритетними напрямками співпраці є податкова реформа, зокрема приєднання України до автоматичного обміну податковою інформацією, підвищення прозорості і відкритості даних; автоматизація та вдосконалення бізнес-процесів управління державними фінансами, управління державним боргом, зокрема ефективності діяльності Агентства з управління державним боргом, розвиток фінансової мережі місцевих органів влади, удосконалення механізму запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом через азартні ігри.

Економіка України зазнала істотного розбалансування внаслідок масштабної кризи й дотепер залишається вразливою до низки зовнішніх та внутрішніх ризиків, у зв'язку з чим співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями є стабілізаційним чинником розв'язання багатьох проблем, зумовлених поточними зовнішніми викликами.

Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine) - уповноважений Світовою організацією бізнесу орган, що виконує функцію представлення на території України сучасних тенденцій бізнесу та сприяння розвитку співробітництва на міжнародному рівні. До стратегічних цілей ICC Ukraine належать: формування позитивного міжнародного іміджу України та створення сприятливого бізнес – середовища для сталого розвитку та процвітання. На ICC Ukraine створена достатньо дієва система управління проєктами у сфері міжнародного бізнесу, передумовами чого є логічна організаційна структура, а також перевірена часом система прийняття управлінських рішень.

ICC Ukraine має значний потенціал розвитку у сфері міжнародного бізнесу, виступаючи «посередником» між бізнесом, владою та міжнародними організаціями. Втім ICC Ukraine не достатньою мірою використовує можливості представлення інтересів бізнесу та держави у міжнародних організаціях, хоча має стійкі відносини з такими з них як МВФ, Світовий банк, ЄБРР тощо. Попри те, що проекти, пов'язані з наданням кредитів Україні реалізуються на рівні «міжнародна фінансова організація – уряд», експертна допомога, спільні соціальні проекти та інші напрямки співпраці можуть реалізуватися в Україні за підтримки ICC Ukraine.

Основними сферами співпраці ICC Ukraine з органами влади України з питань співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями є: участь у міжнародних переговорах, у тому числі з міжнародними фінансовими організаціями, у якості представника інтересів бізнесу, проведення навчальних заходів, на які запрошуюються працівники держустанов, залучені у роботу з міжнародними фінансовими організаціями та організація науково-практичних заходів (семінарів, робочих столів, воркшопів), де обговорюються проблеми співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

На сьогодні вплив ICC Ukraine на співпрацю України з міжнародними фінансовими організаціями є незначним і полягає у представленні інтересів бізнесу на міжнародних переговорах, епізодичному проведенні досліджень у певному напрямку за зверненням владних структур, а також організація заходів у сфері підвищення кваліфікації персоналу. Водночас переважна частина заходів носить несистемний характер, таким чином не можна говорити про те, що ICC Ukraine є суб'єктом процесу співробітництва з міжнародними фінансовими інститутами.

У той самий час, ICC Ukraine має можливості для використання зв'язків Міжнародної торгової палати з міжнародними фінансовими організаціями для отримання «інсайдерської» інформації стосовно пріоритетів фінансування; аналіз стратегічних документів міжнародних фінансових організацій, реалізації

заходів з підвищення кваліфікації персоналу, зокрема у тих напрямках, які є найбільш затребуваними з огляду на існуючі проблеми бенефіціарів та залучення іноземних експертів для формування методик оцінки проектів та розроблення відповідної інструкції; проведення навчання для працівників державних установ.

Для підвищення ефективності співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями першочерговим завданням є складання плану співпраці та його узгодження з органами влади, які безпосередньо є суб'єктами взаємин з міжнародними фінансовими організаціями. На наступному етапі має здійснюватися складання пулу експертів, оскільки в подальшому це полегшить роботу в тому числі і ICC Ukraine. Після фіналізації цього процесу необхідно буде здійснити вибір найбільш придатних партнерів для підготовки навчальних матеріалів. Також необхідно буде запропонувати органом державної влади змінити систему роботи з проектами, а також проінформувати їх про можливість надання інформації щодо пріоритетів міжнародних фінансових організацій. Через партнерів Міжнародної торгової палати доцільно вивчити досвід держав, які більш ефективно співпрацюють з міжнародними фінансовими організаціями. Важливим також є проведення навчальних заходів. При цьому відзначимо, що такі заходи повинні носити системний характер і сприяти вирішенню тих проблем, які на даному етапі існують у органу влади.

На наш погляд, реалізації запропонованих заходів в рамках Програми підвищення ефективності співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями дозволить ICC Ukraine зробити внесок у вирішення економічних і соціальних проблем в Україні, а також позитивно вплине на імідж на вітчизняному ринку.

У результаті впровадження наших пропозицій можна виділити дві групи наслідків: перша - це результати безпосередньо для досліджуваної організації, які будуть пов'язані з посиленням її авторитету, підвищенням ролі як суб'єкта міжнародних відносин і поліпшенням її іміджу як організації, що сприяє

розвитку економіки України; друга група ефектів буде утворюватися на макrorівні та буде пов'язано з впливом посилення співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на економічний і соціальний розвиток країни.

За умови реалізації наданих пропозицій можна очікувати на збільшення обсягів фінансування за існуючими та новими проектами, а також збільшення кількості проектів у пріоритетних для країни галузях. Втім прогнозувати кількість або ефективності проектів співпраці з міжнародними фінансовими організаціями на довгострокову перспективу неможливо, оскільки надання подальшої допомоги Україні буде залежати від прогресу поточних реформ. Проте вважаємо, що за умови реалізації запропонованих заходів можна чекати, що кількість проектів, а також рівень вибірки за ними істотно зростуть.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кульбіда М. В. Основні напрями підвищення ролі міжнародних фінансових організацій у регулюванні міжнародних економічних відносин / М. В. Кульбіда // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2016. - Вип. 6(2). - С. 31-36. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6(2)_9).
2. Лютік О. М. Вплив кредитів міжнародних фінансових організацій на фінансову політику України / О. М. Лютік, Д. С. Лисак // Проблеми системного підходу в економіці. - 2018. - Вип. 3(2). - С. 65-69. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2018_3\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2018_3(2)_13).
3. Вайцеховська О. Р. Діяльність міжнародних фінансових організацій та національний фінансовий суверенітет держав-членів: теоретико-правові аспекти / О. Р. Вайцеховська // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2017. - № 1. - С. 98-103. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2017_1_18.
4. Заплітна Т. В. Стратегії та особливості діяльності міжнародних кредитно-фінансових організацій в Україні / Т. В. Заплітна, Д. І. Кудінова // Економіка та управління на транспорті. - 2018. - Вип. 6. - С. 132–137. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eut_2018_6_21.
5. Устинова І. П. Міжнародні фінансові організації як суб'єкти здійснення державної фінансової діяльності в Україні / І. П. Устинова, Ю. О. Демченко // Журнал східноєвропейського права. - 2019. - № 59. - С. 92-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2019_59_13.
6. Бичихін Є. В. Регулювання інвестиційної діяльності міжнародних фінансових організацій в Україні / Є. В. Бичихін // Наукові праці НДФІ. - 2016. - Вип. 4. - С. 71-81. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2016_4_7.

7. Іванов С. М. Унормування співробітництва з МФО в контексті запобігання дестабілізації національної економіки [Електронний ресурс] / С. М. Іванов, К. В. Клименко, М. В. Савостьяненко // Фінанси України. - 2018. - № 5. - С. 41-55. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2018_5_5
8. Закон України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» від 03.06.1992
9. № 2402-ХІІ [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-12>
10. Співпраця України з Міжнародним валютним фондом [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/mvf>
11. Співпраця України з Світовим банком [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/svitovij-bank>
12. Співробітництво України з міжнародними організаціями [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/spivrobitnictvo-ukrayini-z-mizhnarodnim-i-finansovimi-instituciyami>
13. Співпраця України з Європейським банком реконструкції та розвитку [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/ebrr>
14. Співпраця України з Європейським інвестиційним банком [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/eib>
15. Співпраця України з Чорноморським банком торгівлі та розвитку [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/oches/chornomorskij-bank-torgivli-ta-rozvitku>
16. Співпраця України з Кредитною установою для відбудови [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/kreditna-ustanova-dlja-vidbudovi-kfw>

17. Концепція щодо підвищення ефективності впровадження спільних з МФО проектів [електронний ресурс]. – режим доступу: https://issuu.com/minfin_ukraine/docs/
18. Клименко К. В. Підтримка міжнародними фінансовими організаціями проектів розвитку в національних валютах / К. В. Клименко, М. В. Савостьяненко // Фінанси України. - 2019. - № 8. - С. 103-116. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2019_8_9.
19. Моніторинг проектів міжнародної технічної допомоги [електронний ресурс]. – режим доступу: https://mof.gov.ua/uk/monitoring_of_international_technical_assistance_projects-422
20. Балабанова Н. В. Аналіз впливу міжнародних фінансових організацій на економічне зростання країни / Н. В. Балабанова, О. О. Шкурат // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Економіка. - 2019. - Вип. 18. - С. 42-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_ek_2019_18_7.
21. Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ISSC Ukraine) [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://iccsua.org/pro-iss-ukraine/>
22. Головачова О. С. Стратегічне партнерство України з міжнародними фінансовими організаціями: ризики та можливості / О. С. Головачова // Економічний простір. - 2017. - № 119. - С. 5-13. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2017_119_3.
23. Клименко К. В. Забезпечення результативності реалізації в Україні проектів з використанням ресурсів міжнародних фінансових організацій / К. В. Клименко, М. В. Савостьяненко // Наукові праці НДФІ. - 2018. - Вип. 3. - С. 102-113. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2018_3_9.
24. Койло В. В. Формування системи фінансової безпеки України під впливом залучення кредитних ресурсів міжнародних фінансових організацій /

В. В. Койло // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 10. - С. 205-209. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_10_44.

25. Колосова В. П. Вплив міжнародних фінансових організацій на економічний розвиток країни: питання теорії / В. П. Колосова // Економіка України. - 2016. - № 12. - С. 61-71. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2016_12_5.

26. Колосова В. П. Підвищення ефективності видатків державного бюджету на реалізацію інвестиційних програм, кредитованих міжнародними фінансовими організаціями / В. П. Колосова // Наукові праці НДФІ. - 2015. - Вип. 3. - С. 15-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdfi_2015_3_3.

27. Колосова М. П. Співробітництво України з міжнародними організаціями у сфері фінансування природоохоронної та екологічної діяльності / М. П. Колосова // Наукові праці НДФІ. - 2018. - Вип. 2. - С. 146-159. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdfi_2018_2_26.

28. Корніяка О. В. Роль економічної співпраці з міжнародними фінансово-кредитними організаціями в контексті включення України до світової господарської системи / О. В. Корніяка // Історія народного господарства та економічної думки України. - 2019. - Вип. 52. - С. 295-308. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ingedu_2019_52_18.

29. Куриліна О. В. Діяльність міжнародних організацій у сфері запобігання розповсюдженню фінансових порушень – фундаменту тероризму / О. В. Куриліна // Проблеми системного підходу в економіці. - 2017. - Вип. 1. - С. 32-36. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2017_1_7.

30. Миргород-Карпова В. В. Міжнародні фінансові організації як суб'єкти фінансової системи України / В. В. Миргород-Карпова // Актуальні проблеми правознавства. - 2018. - Вип. 2. - С. 53-58. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2018_2_11.

31. Миськів Г. В. Кредити міжнародних фінансових організацій в економіці України / Г. В. Миськів // Фінансовий простір. - 2015. - № 2. - С. 48-53. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_2
32. Мицюк С. В. Сучасний стан та перспективи співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями / С. В. Мицюк, В. В. Мегей // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2015. - Вип. 12. - С. 31-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2015_12_6.
33. Непомнящий О. М. Аналіз сучасного стану фінансування міжнародними фінансовими організаціями інвестиційних проєктів в Україні / О. М. Непомнящий, Ю. Г. Прав // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 19. - С. 72-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_19_17.
34. Новицький В. А. Аналіз стану використання кредитних ресурсів міжнародних фінансових організацій в Україні / В. А. Новицький // Економічний вісник. Серія : Фінанси, облік, оподаткування. - 2017. - Вип. 1. - С. 147-153. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ehsfat_2017_1_21.
35. Олійник А. А. Стратегічні орієнтири України у фінансово-валютному співробітництві з міжнародними фінансовими організаціями / А. А. Олійник // Проблеми системного підходу в економіці. - 2017. - Вип. 3. - С. 7-13. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2017_3_3.
36. Пантелєєва К. О. Інвестиційно-кредитна підтримка розвитку малого та середнього підприємництва міжнародними фінансовими організаціями / К. О. Пантелєєва // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2018. - Т. 23, Вип. 6. - С. 148-153. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2018_23_6_31.
37. Пантелєєва К. О. Теоретичні засади інвестиційного кредитування за участі міжнародних фінансових організацій / К. О. Пантелєєва // Фінансовий простір. - 2018. - № 1. - С. 100-107. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2018_1_14.

38. Пухир С. Т. Кредити міжнародних фінансових організацій як механізм фінансування державної регіональної політики / С. Т. Пухир // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2015. - Вип. 2. - С. 46-49. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2015_2_12.
39. Резнікова Н. В. Інституційні актори боргової залежності: роль кредитно-рейтингових агентств та міжнародних фінансових організацій / Н. В. Резнікова // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 11. - С. 5-9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_11_3.
40. Ринейська Л. С. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями в умовах інтеграції у світовий економічний простір / Л. С. Ринейська. // Ефективна економіка. - 2017. - № 5. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_5_32.
41. Рудік О. О. Обумовленість міжнародних фінансових організацій як інструмент впливу в сучасних міжнародних відносинах / О. О. Рудік // Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Філософія. Соціологія. Політологія. - 2016. - № 4. - С. 57-66. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdufsp_2016_4_10.
42. Салій С. Л. Класифікація та характеристика основних міжнародних фінансових організацій, з якими співпрацює Україна / С. Л. Салій // Право і суспільство. - 2016. - № 6(2). - С. 144-149. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_6\(2\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_6(2)_28).
43. Скриль В. В. Проблемні аспекти співробітництва міжнародних фінансових організацій з Україною / В. В. Скриль, А. Б. Дзеркаль // Економічний форум. - 2016. - № 2. - С. 93-101. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2016_2_16.
44. Скриль В. В. Фінансування заходів з підвищення енергоефективності міжнародними фінансовими організаціями / В. В. Скриль, Д. В. Чичкало // Економічний форум. - 2015. - № 2. - С. 104-113. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2015_2_18.

45. Терещенко Г. М. Проблеми та перспективи залучення ресурсів міжнародних фінансових організацій / Г. М. Терещенко, О. І. Капленко, Х. І. Северіна // Наукові праці НДФІ. - 2017. - Вип. 3. - С. 111-120. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2017_3_10.
46. Цебенко Н. М. Роль міжнародних фінансових організацій у модернізації виробничої інфраструктури української економіки / Н. М. Цебенко // Наукові записки [Української академії друкарства]. - 2018. - № 1. - С. 132–143. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_2018_1_16.
47. Шостак С. М. Особливості механізму державного управління інвестиційними проектами, що реалізуються із залученням коштів міжнародних фінансових організацій / С. М. Шостак // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління. - 2018. - Т. 29(68), № 5. - С. 192-197. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvupa_2018_29\(68\)_5_36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvupa_2018_29(68)_5_36).